

PARAYLA SATILMAZ

ARALIK/2025

GÜNDEM&SANAT DERGİSİ

YENİ ODAK

ASLINDA SİBO OLABİLİRSİNİZ

Prof. Dr. Muharrem Kıskaç SİBO hakkında bilinmeyenleri anlattı

EZGİ TURAN'IN KALEMİNDEN

Fotografçılık: Gözlem Sanatının Estetik Boyutu

ŞEB-İ ARUS VUSLAT DAİR

Mevlana'nın ölüm yıldönümünde bir kez daha vuslat gecesi

TARİHTEN BİR SAYFA

Osmanlı'da Kadın Hareketi

ENGELSİZ YAŞAM SANAT GECESİ

Kardelen Sanat Derneği'nin 62.sini düzenlediği Yaşayan Değerlerimiz Ödül Töreni 21 Kasım'da Avcılar'da yapıldı.

TOKAT ÖZEL

Taşında Tarih, Sokağında Hikâye, Ruhunda Medeniyet Saklı Şehir; TOKAT...

İÇİNDEKİLER

KÜNYE

İMTİYAZ SAHİBİ:
AYTEN TURAN
aytenturandogan@gmail.com

GENEL YAYIN YÖNETMENİ:
GÜLHAN TEKE GENÇ
glhn_tk@hotmail.com

HABER YAYIN YÖNETMENİ:
YUSUF ZİYA LEBLEBİCİ
yusufziyaleblebici@gmail.com

MATBAA:

31

TOKAT ÖZEL

Anadolu'nun bağrında, tarih ve doğanın iç içe geçtiği nadir şehirlerden biridir Tokat. Sadece merkezinde değil, ilçelerinde saklı duran hikâyelerinde, tepelerinde esen rüzgârlarında ve sokaklarında yankılanan geçmişin izlerinde taşır.

4 DİJİTAL GÜRÜLTÜNÜN İÇİNDE KAYBOLAN HAKİKAT

"Gazetecilik, toplumun aynası olmaktan çıkıp dijital bir gösteriye dönüşüyor.

10 GÖZLEM SANATININ ESTETİK BOYUTU

Ezgi Turan'nın kaleminden fotoğraf sanatı

18 ŞAİR VE YAZARLARIN SORUMLULUĞU YUSUF ZİYA LEBLEBİCİ

Yazılan bütün eserler, ortaya atıldıktan sonra bunların sahipleri okuyuculardır. Onun için kendi yaşadıklarımızın tersine, halkın dili, halkın yüzü olmalıyız ki halk, şiirleri okudukça kendini bulmalı.

20 SİBO'YU ANLAMA KILAVUZU

Gastroenteroloji ve iç hastalıkları pratiğimizde, bu "açıklanamayan" sindirim sorunlarının arkasındaki yaygın şüphelilerden biri de SİBO'dur: Yani İnce Bağırsaklarda Aşırı Bakteriyel Çoğalma.

36 TOKAT'IN GELECEĞİNİ BİRLİKTE YAZIYORUZ

Tokat Belediye Başkanı Mehmet Kemal Yazıcıoğlu ile Tokat ve belediye başkanlığı üzerine keyifli bir söyleşi gerçekleştirdik.

42 DEVECİLER HANINDA TARİHİN KALBİNE YOLCULUK

Silk Road Museum Hotel adını yalnızca romantik bir çağrışım olsun diye taşıyor; hanın içinde adeta yaşayan bir müze atmosferi var. Tarihi objelerle dekore edilmiş odalar, geleneksel motiflerle bezeli ortak alanlar, misafirlere zamanın ruhunu hissettiren bir deneyim sunuyor.

HOŞGELDİN 2026

Aralık ayının son günlerinde, sokak lambalarının altındaki kar taneleri gibi düşer içimize umutlar. Yeni yıl yaklaşırken sadece bir takvim yaprağı değişmez; insan, kendi içinden yeni bir sayfa açmak ister. Yorgunluklar, kırgınlıklar, eksik kalan ne varsa... Hepsini eski yılın eşliğinde bırakıp yeni bir başlangıca tutunma arzusu sarar bizi.

Yeni yıl kararları bu yüzden sadece hedef değil; bir iç sesin, bir kalp niyetinin dile gelişidir. "Bu yıl daha çok seveceğim." "Daha az kırılacağım." "Kendime iyi davranacağım." Bu cümleler; sade, küçük ama çok kıymetlidir. Çünkü bazen en büyük değişim, içimizdeki en sessiz yerden başlar.

Yeni yıl, dışarıdaki süslerden çok içimizdeki umudu hatırlatmalı bize. Geçmişin yükünü değil, geleceğin ihtimalini taşımalı yüreğimizde. Herkesin hikâyesi farklıdır ama yeni bir yıl hepimize aynı fırsatı sunar:

Daha iyi bir versiyonumuzu yazmak...

Bu yıl, aynalarla değil, kalbimizle yüzleşelim. Sevgiyi, şefkati, kendimizi affetmeyi unutmayalım. Çünkü bazen hayatın en büyük hediyesi, yeniden deneme şansı verir bize. Yeni yıl işte tam da budur:

Yeniden sevmeye, yeniden inanmaya ve yeniden başlama cesareti...

Tüm kırgınlıklara, yorgunluklara ve suskun bekleyişlere rağmen, "Bu sefer farklı olacak" diyebilme cesaretidir. Dışarıdaki ışıklar sönebilir, ama içimizdeki o kadim ışık "ruhumuzun sessiz kandili" yanmaya devam eder. Her yeni yıl, takvimden çok kalbin ritmini değiştirir. Ve insan, her döngüde biraz daha kendine yaklaşır.

Belki de en kıymetli başlangıç; yeniden inanmaktır. Kendimize, hayata, sevgiyeye...

Çünkü bazen tek bir an yeterlidir: İçimizdeki ışığı hatırlamak ve karanlığa bir mum daha yakmak için. Yeni yıl, işte o ışıktır.

2026 Yılı
Herkesine uğurlu gelsin...
Mutlu Seneler...
YENİODAK

DİJİTAL GÜRÜLTÜNÜN İÇİNDE KAYBOLAN HAKİKAT

EDİTÖRÜN KALEMİNDEN

Türkiye’de gazeteciliğin kaderi artık kağıdın kenarındaki mürekkep izlerinden değil; ekranın soğuk, duygusuz ışığından okunuyor. Dijital dünya büyüdü, hızlandı, çeşitlendi...

Ama bazen soruyorum: Bu hızın içinde hakikatin kendisi nerede duruyor?

Bugün dijital gazetecilik adeta sınırsız bir meydan gibi. Herkes konuşuyor, herkes yazıyor, herkes haberci. Peki gerçekten “haberci” olan kim? Haksızlık etmeyelim.

Dijital medya Türkiye’de pek çok duvarı yıktı. Genç gazeteciler yıllarca kapılar çalmak zorunda kalmadan kendilerine mecra buldu. Büyük sermayenin susturmaya çalıştığı sesler, kendi platformlarını kurdu. Artık bir haber, bir vatandaşın kamerasından da doğabiliyor, bu cesaret, bu hız, bu özgürlük inkâr edilemez.

Evet, dijital gazetecilik toplumun sesini duyurmak için güçlü bir alan açtı. Ama mesele şu: Bu alan gerçekten “gazetecilik alanı mı”, yoksa sadece “görünürlüğün pazarı mı”?

Bugünün dijital dünyasında haber çoğu zaman bir bilgi değil, bir ürün. Daha çok tıklansın diye başlık çarpıtılıyor. Dakikalar içinde hazırlanan içerikler doğrulanmadan yayına sokuluyor. Algoritmalar, haberin vicdanını değil; okunma oranını, öfkeyi ve merakı ödüllendiriyor.

Hızlı ama yüzeysel haberler. Bol sansasyon, az doğrulama. Gürültülü bir kalabalık var ama gerçek yok.

Gazetecilik, toplumun aynası olmaktan çıkıp dijital bir gösteriye dönüşüyor.

Bir de görünmeyen acılar var.

Dijital medya emekçileri çoğu zaman güvencesiz, fazla mesaiyle boğulmuş, adı bile okunmadan içerik üreten “görünmez işçiler” haline geldi.

Şaşalı bir dijital dünyanın arkasında düşük ücretler, bitmeyen yetiştirme baskıları ve emek sömürüsü var.

Dahası, sosyal medyanın linç kültürü gazetecileri hedef tahtasına çeviriyor. Doğruyu yazmak cesaret istiyor, yanlış olan ise saniyeler içinde yayılıyor.

Bu bir gazetecilik ortamı değil, bu bir arena.

Yine de tüm bu karanlık tabloya rağmen, dijital medya olmazsa olmazımız. Bugün pek çok skandal, haksızlık ve toplumsal gerçek yalnızca dijital mecralarda karşılık buluyor. Geleneksel medyanın sustuğu yerde dijital medya konuşuyor. Bu cesareti de takdir etmek zorundayız.

Gerçek gazetecilik hâlâ yaşayan bir şey. Yeter ki doğru ellerde olsun.

İşte bu nedenle Yeni Odak’ın sorumluluğu ağır. Biz haberin eteğine yapışan tozları silkelerken, tıklanmanın değil hakikatin peşinden gideceğiz. Hızlı olanı değil, doğru olanı tercih edeceğiz. Popüler olanı değil, toplumun yararını gözetken bilgiyi savunacağız.

Çünkü dijital çağda en büyük lüks artık bilgi değil, doğruluk. Ve bu lüksü herkese ulaştırmak bizim işimiz.

Hakikatin sesi kaybolsa bile, onu bulmak için arayan birileri hâlâ burada olacak... Biz de YENİ ODAK olarak, o arayanlardan biriyiz.

VUSLAT GECESİ ŞEB-İ ARUS

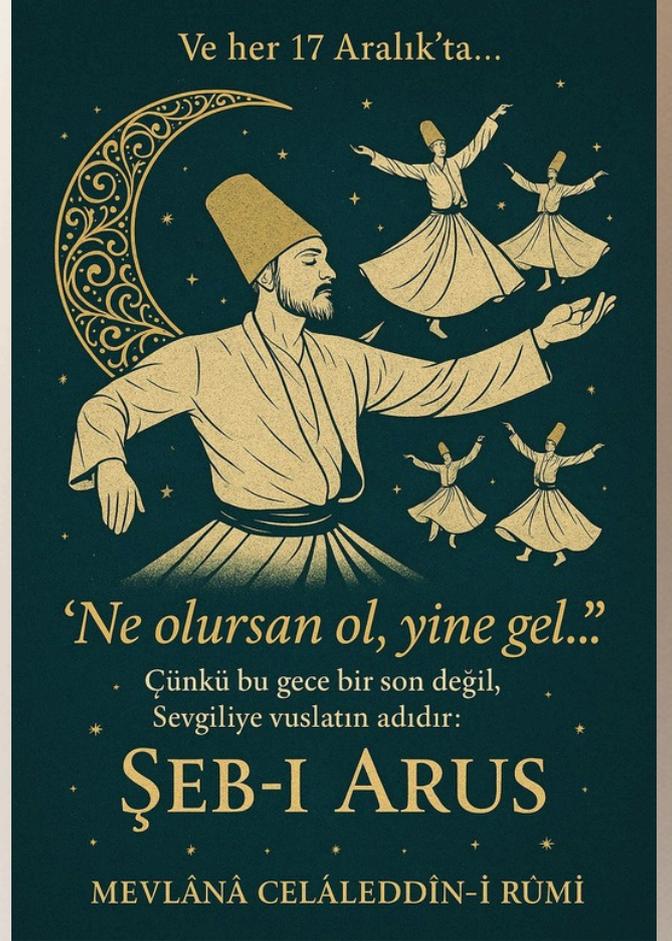
Mevlana'nın "ölüm"e değil, vuslata yürüdüğü gece: Şeb-i Arus. Her yıl 17 Aralık'ta Konya'da yeniden doğan bu manevi atmosfer, yalnızca bir anma değil, bir ruh yolculuğudur. Bu yazıda, Mevlana'nın felsefesinde yankılanan o derin çağrının izini süreceğiz.

Her yıl 17 Aralık'ta Konya'da binlerce insanı bir araya getiren Şeb-i Arus, bir anma töreninden öte aşkın, ilmin, teslimiyetin ve sonsuzluğun sembolüdür. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin vefat yıldönümü olan bu özel gece, "**Düğün Gecesi**" anlamına gelir. Çünkü Mevlânâ, ölümü bir son değil, sevgiliye yani Allah'a kavuşma olarak görür. Ona göre bu dünyadan gitmek bir ayrılık değil, asıl vatan olan ilahi aşka dönüşün başlangıcıdır.

Mevlânâ, 13. yüzyılda yaşamış büyük bir mutasavvıf, şair ve düşünürdür. İslam dünyasıyla birlikte tüm insanlığı etkilemiş bir bilgedir. En bilinen eseri Mesnevî, binlerce kıssa ve derin anlamla örülmüş bir yaşam rehberidir. Mevlânâ'nın öğretilerinde "**aşk**" yalnızca beşeri bir duygu değil, insanın yaratılışındaki en temel bağdır. Sevgiyle yoğrulan bu felsefe, farklılıkları değil ortaklığı, ayrılığı değil birliği savunur: "**Ne olursan ol yine gel**" çağrısı bunun en çarpıcı örneğidir.

Konya'da gerçekleştirilen Şeb-i Arus törenlerinde semazenlerin sema gösterileri, ney sesinin içe işleyen ezgileri ve Mevlevî dervişlerin zarif duruşları eşliğinde, izleyiciler manevi bir yolculuğa çıkar. Bu törenler, sadece Mevlânâ'nın ölümünü değil, onun fikirlerinin hâlâ yaşayan, nefes alan bir miras olduğunu gösterir. UNESCO'nun "Dünya Kültürel Mirası" olarak kabul ettiği bu gelenek, her yıl yüzlerce ülkeden gelen insanları aynı ruhani atmosferde buluşturur.

Mevlânâ'nın sözleri ve yaşam anlayışı, günümüz dünyasında daha da anlam kazanmaktadır. Kaos, yalnızlık ve yabancılaşmanın hâkim olduğu çağımızda, Mevlânâ'nın "**Yaradan'dan ötürü yaratılanı sevmek**" çağrısı insanlığa yön çizmeye devam ediyor. Şeb-i Arus ise bu sevginin, teslimiyetin ve hakikatin gecesidir. Ölümünden korkmamayı, ölümsüz bir aşka yürümeyi öğreten Mevlânâ, her 17 Aralık'ta yeniden doğar; gönüllerde, zihinlerde ve dualarda...

17 Aralık gecesi, sema dönerken zaman durur, kalpler Mevlana'nın aşk ikliminde yeniden doğar. Şeb-i Arus, ayrılığın değil; kavuşmanın, fani bedeninin ezeli aşka teslim oluşunun gecesidir. Mevlana Celaleddin-i Rumi'nin "**ölüm**" dediği, ruhun hakikate erdiği o an, bu dünya ile öteki âlem arasındaki perdelerin aralandığı kutlu bir eşiğe dönüşür.

Bu gece, sadece bir anmadan öte, bir hatırlayıştır: İnsan neydi, nereden geldi ve nereye dönüyor? Sema'nın her dönüşünde bir sır açılır, ney her nefeste bir hikmeti fısıldar.

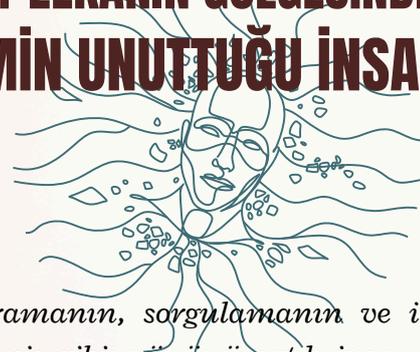
Mevlana'nın çağrısı hâlâ duyulmaktadır:

"Gel, ne olursan ol yine gel."

Çünkü aşk, ne zamanla ne mekânla sınırlıdır. Şeb-i Arus, her gönülde aşkın kapısını aralayan ebedi bir davettir.

YAPAY ZEKANIN GÖLGESİNDE: BİLİMİN UNUTTUĞU İNSAN

Bilim, bir zamanlar insanlığın vicdanıydı. Gerçeği aramanın, sorgulamanın ve ilerlemenin pusulasıydı. Bugünse o pusula manyetik alanını kaybetmiş gibi: yönünü artık insan değil, veri belirliyor. Bilim, anlamın değil; Verimliliğin, hızın ve tıkılanmanın peşine düşmüş durumda. İnsan, bilimin öznesiyken şimdi onun nesnesi haline geldi.

Artık neyin “doğru” olduğuna bile algoritmalar karar veriyor. Bir zamanlar gökyüzüne bakarak evreni anlamaya çalışan insan, şimdi ekranlara bakarak kendi varlığını sorgulamayı unuttu.

Bugünün akademisi, merakla değil fonlarla yönetiliyor. Araştırmaların yönünü etik değil, bütçeler belirliyor. Bilim, özgür düşüncenin değil; ekonomik çıkarların sözcüsü haline geliyor. Artık bir bilim insanının değil, bir algoritmanın akıllı konuşuyor. Düşünce yerini performansa, sorgulama yerini veriye, insan yerini sisteme bıraktı.

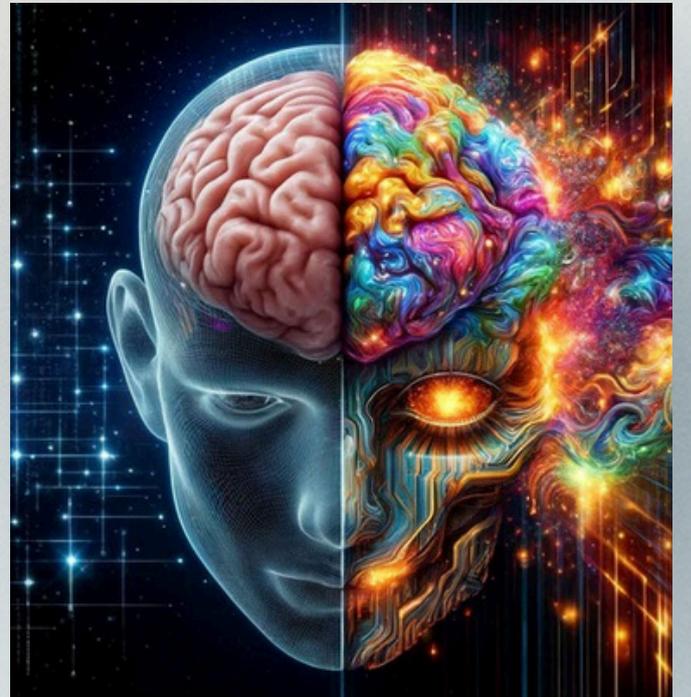
Yapay zekâ bize dünyayı kolaylaştırdı, ama düşünmeyi unutturdu. Toplum, hızın büyümesine kapıldı; sorgulamak lüks, yüzleşmek zaman kaybı sayılıyor. Ekranın ışığı gözümüzü kamaştırırken, gerçeğin karanlığını göremez olduk. Bilimin özü olan “neden?” sorusu, yerini “ne kadar hızlı?” sorusuna bıraktı.

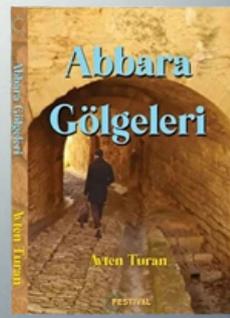
İnsanın yarattığı zekâ, şimdi insana ayna tutuyor ama o aynada bir eksiklik var: ruh. Çünkü insanı insan yapan, yalnızca akıl değil; vicdandır. Bilim vicdanını kaybettiğinde, insan da anlamını kaybeder.

Asıl tehlike, makinelerin bizi yönetmesi değil; insanın kendi ruhunu unutmasıdır. Bilim, insanın hizmetinde kaldığı sürece yücedir; ama insanı unuttuğu anda yozlaşır. Bugün bilimin en büyük görevi artık evreni açıklamak değil, insanı yeniden hatırlatmaktır. Çünkü insan, veriden fazlasıdır. Bir formül değil, bir duygudur. Bir sistem değil, bir vicdandır.

Ve o vicdan sustuğunda en parlak teknoloji bile karanlık üretir.

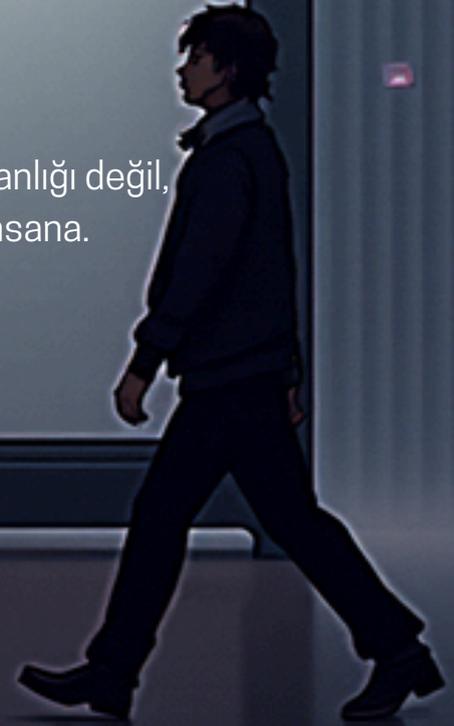
“Bilim insanı unuttuğunda, zekâ da körleşir”

Elini uzat, korkma...
Abbara'nın gölgeleeri yalnızca karanlığı değil,
sakladığı sırları da fısıldar insana.

GAZETECİ YAZAR
AYTEN TURAN

İSTANBUL'DA KENTSEL DÖNÜŞÜM BİLMECESİ

İstanbul, geçmişi binlerce yıl öncesine dayanan bir şehir olarak, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve doğal olarak karmaşık bir yapılaşma sürecine sahne olmuştur. Bu hızlı ve çoğu zaman plansız gelişim, özellikle 20. yüzyılın ortalarından itibaren artan göç dalgalarıyla birlikte ciddi yapı stoku sorunlarını da beraberinde getirmiştir. Kentsel dönüşüm, işte bu yapı stoku sorununu çözmek, deprem gibi afetlere karşı daha dirençli bir şehir inşa etmek amacıyla gündeme gelmiştir. Ancak, bu sürecin hem önemli avantajları hem de tartışmaya açık dezavantajları bulunmaktadır.

Dezavantajları

Sosyo-Kültürel Dokunun Bozulması: Dönüşüm sürecinde eski mahalleler yok olurken, orada yaşayan topluluklar dağılmakta, komşuluk ilişkileri zayıflamaktadır. Sosyal bağların kopması, kentsel dönüşümün en çok eleştirilen yönlerinden biridir.

Rant Odaklı Yaklaşımlar: Kimi projelerde, kentsel dönüşüm esas amacı olan riskli yapıların yenilenmesi yerine, yüksek gelir elde etme hedefiyle lüks konut projelerine dönüştürülmektedir. Bu durum, sosyal adaletsizlik ve gelir grupları arasında ayrışma yaratabilir.

Yüksek Maliyet ve Borçlanma: Dönüşüm sürecinde maliklerden mali katkı beklenir. Bu durum, dar gelirli vatandaşları zorlayabilir. Yüksek aidatlar ve yeni yaşam maliyetleri, yerinden edilen aileler için ciddi sorunlara yol açabilir.

Çevresel Tahribat: Yoğun inşaat faaliyetleri çevresel etkiler doğurur. Ağaçların kesilmesi, yeşil alanların azalması, hava ve ses kirliliği gibi etkiler dönüşüm sürecinin çevresel boyutunu gündeme getirir.

Yetersiz Katılım ve Bilgilendirme: Projelere halkın yeterince katılmaması ve karar süreçlerine dahil edilmemesi, güven eksikliğine neden olur. Süreç şeffaf yürütülmediğinde halk arasında huzursuzluk oluşur.

Adım Adım
**KENTSEL
DÖNÜŞÜM**

Avantajları:

Depreme Dayanıklı Yapılar: İstanbul, büyük bir deprem riski taşıyan bir şehir. Kentsel dönüşüm, eski ve riskli yapıların yıkılarak yerine modern, sağlam ve yönetmeliklere uygun binaların yapılmasını sağlar. Bu da can ve mal güvenliği açısından büyük bir avantajdır.

Estetik ve Planlı Şehirleşme: Gelişigüzel yapılan mahallelerin yerini, daha düzenli, yeşil alanları ve sosyal donatıları olan yaşam alanları almaktadır. Bu da kentin estetik görünümüne ve yaşam kalitesine olumlu katkı sağlar.

İstanbul'da kentsel dönüşüm, doğru planlama ve adaletli uygulamalarla şehri daha güvenli ve yaşanabilir bir hale getirebilir. Ancak bu dönüşüm sürecinin yalnızca fiziksel değil; sosyal, ekonomik ve kültürel boyutlarıyla da ele alınması gereklidir. Kentin hafızasını koruyan, halkı mağdur etmeyen ve sürdürülebilirliği gözetilen bir kentsel dönüşüm anlayışı, İstanbul'un geleceğine yapılabilecek en büyük yatırımdır.

Alt Yapı Yenilenmesi: Dönüşümle birlikte eski mahallelerin altyapıları da yenilenmektedir. Elektrik, su, kanalizasyon, internet gibi sistemlerin çağdaş standartlara ulaştırılması, yaşam kalitesini ciddi anlamda artırır.

Ekonomik Canlanma: İnşaat sektörü üzerinden ekonomik hareketlilik sağlar. Yeni projeler, istihdamı artırır; emlak sektörüne de dinamizm kazandırır.

Sosyal Donatılar: Kentsel dönüşüm projelerinde genellikle parklar, oyun alanları, okullar, sağlık merkezleri gibi kamusal alanlar planlanır. Bu da sosyal yaşamı destekler.

Fotoğrafçılık, bir gözlem sanatıdır. Gördüğün şeylerle çok az, onları nasıl gördüğünle ise çok ilgilidir.

EZGİ TURAN'IN KALEMİNDEN

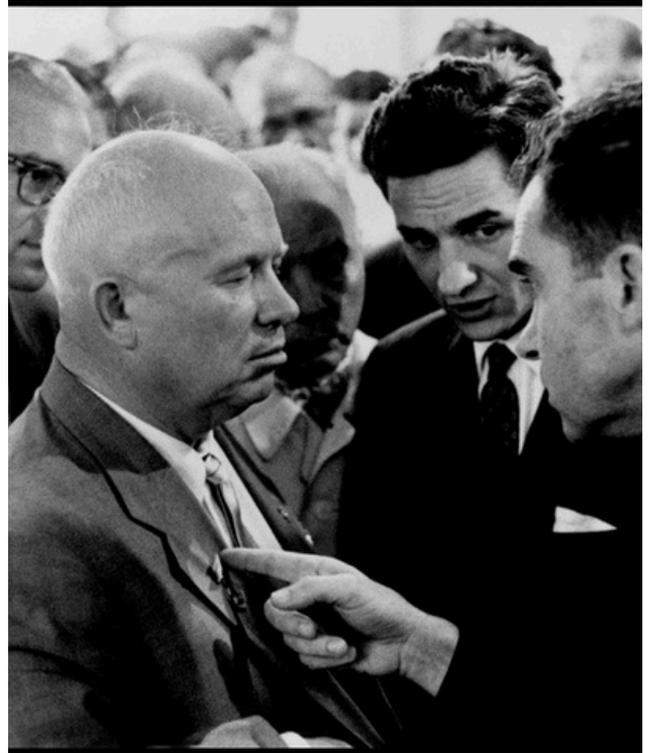
Elliott Erwitt

Gözlem Sanatının Estetik Boyutu

Fotoğrafın yalnızca teknik bir uğraş değil, aynı zamanda bir gözlem ve anlam üretme biçimi olduğu, fotoğrafçının öznel bakışının sanatsal ifade üzerindeki belirleyici rolü, estetik algı ve görsel anlatı bağlamında ele alınması gerekir. Fotoğrafçılık, 19. yüzyılda teknolojik bir buluş olarak ortaya çıkmış olsa da kısa sürede sanatsal bir ifade biçimine dönüşmüş, bu dönüşüm, yalnızca görüntünün kaydedilmesiyle değil, aynı zamanda bakışın estetikleştirilmesiyle ilgili bir hale gelmiştir.

Elliott Erwitt'in "Fotoğrafçılık bir gözlem sanatıdır." sözü, bu bağlamda fotoğrafın özünü tanımlayan en önemli ifadelerden biridir. Söz konusu yaklaşım, fotoğrafı yalnızca görsel belge olmaktan çıkarıp, öznel bir anlatım dili olarak konumlandırır. İşte burada asıl olan, fotoğrafçının dünyayı nasıl gördüğü, sıradan olanın içindeki anlamı, duyguyu ya da ironiyi fark etmesindedir. Erwitt'in sözünde de vurguladığı gibi, fotoğrafın gücü nesnede değil, bakışta gizlidir.

Işığın düşüşünü, yüzlerdeki ifadesini, gölgeleri anlamlandırmak; anlamlı anlar yakalamak; fotoğrafçılığı sıradan bir teknikten öteye taşır. İyi bir fotoğraf makinesi ya da teknik bilgi, ancak duyarlı bir gözle birleştiğinde anlam kazanabilir. Her kare, çoğu zaman yalnızca bir kez yaşanır, işte gözlem yeteneği bu anı sezebilme gücünde gizlidir. Fotoğrafçı, sadece gözüyle değil; belleğiyle, duygularıyla gören kişidir. Görmek, bakmaktan farklı olarak anlamaktır; bir hikâyeyi anlayabilmek, bir ruh halini anlayabilmek, bir atmosferi anlayabilmek; gerçek yeteneğin ortaya çıktığı yer bu anlamlar bütünüdür.

Rudolf Arnheim'e (1974) göre de, "Görsel algı, düşünsel bir etkinliktir." Dolayısıyla fotoğrafçı yalnızca nesnelere değil, onların anlam potansiyellerini de görür. Erwitt'in benzer ifadeleriyle fotoğrafçının gördüğü şey, dış dünyanın olduğu kadar kendi iç dünyasının da yansımasıdır. Fotoğraf nesnel gerçekliği değil, öznel yorumu temsil eder, öznel yorum sanat açısından yaratıcı eylemin merkezidir.

Roland Barthes (1980), fotoğrafı “Ölümün tanıklığı” olarak nitelendirirken, Susan Sontag (1977) ise onu “Dünyaya dair bir yorum biçimi” olarak görür. Bu görüşlerin tümü, fotoğrafın yalnızca bir kayıt aracı değil, bir seçim ve yorumlama pratiği olduğunu ortaya koymaktadır.

Fotoğrafçının kadrajı, görme biçiminin somutlaşmış hâlidir, neyin kadraj dışında bırakılacağı, neyin vurgulandığı, hangi ışığın seçildiği; tümü fotoğrafçının dünyayı nasıl algıladığının göstergesidir. Fotoğrafçılıkta estetik değer, teknik doğruluktan ziyade anlamın derinliği ile ölçülebilir. Görsel kompozisyon, ışık kullanımı ve konu seçimi kadar fotoğrafçının duygusal sezgisi de eserin sanatsal gücünü belirleyen ölçütlerdir. Gözlem, bir yüzün ifadesini ya da bir insanın hareketinde anlamı fark etmek, fotoğrafçının estetik duyarlılığıyla ilgilidir ve bu nedenle fotoğrafçılık, yansıtma değil, yorumlama sanatıdır.

Elliott Erwitt'in cümlesinden hareketle, fotoğrafçılığın temelde bir gözlem ve anlam üretme sanatı olduğu sonucuna varılabiliriz. Özneye nasıl baktığımız değil, onu nasıl gördüğümüz gözlem sanatının estetik boyutunu oluşturur. Biraz daha dikkatle bakmak ve görebilmek, dünyayı ve insanlığımızı yeniden sorgulayabilir.

Fotoğraflar Elliott Erwitt' e aittir. Magnum Photos' dan alınmıştır.

OSMANLI'DA KADIN HAREKETİ

Osmanlı İmparatorluğu'nun taş duvarları arasında yüzyıllar boyunca kadınların sesi kısık, adımları ölçülü, varlığı gölgede kalmıştı. Ancak 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bu sessizliğin içinden bir kıpırdanma yükseldi: Osmanlı'da kadın hareketi. Bu hareket ne bir anda doğdu ne de kolayca ilerledi; ama tarihin tozlu sayfalarına, bir milletin modernleşme mücadelesinin kadın yüzü olarak kazındı.

Toplumun Gölgesinde Kadın: Osmanlı'nın İlk Yüzyıllarında Kadın Gerçeği

Osmanlı toplum düzeni, gelenek, din ve örf çerçevesinde şekillenmişti. Kadının konumu, çoğunlukla aile içindeki rolü üzerinden tanımlanıyordu. Kadın; anneydi, ești, evin düzeninden sorumluydu. Miras, boşanma ve eğitim gibi alanlarda yasal haklara sahip olsa da bu haklar toplumsal bariyerler nedeniyle sınırlı kalmıştı. Eğitim, yükseköğrenim, meslek edinme gibi kavramlar kadına uzak sayılırken, hane içi emek, toplumun kadın için biçtiği en "doğal" görevdi.

Ama tarihin hiçbir döneminde kadın bütünüyle sessiz kalmamıştır. Osmanlı'nın kadınları da kendi yaşam alanlarında küçük direnişler sergiliyor, aile içindeki adaletsizliklere karşı sesini duyurmanın yollarını arıyordu. İşte bu küçük kıvılcımlar, ileride koca bir toplumsal dönüşümün habercisi olacaktı.

Tanzimat'la Gelen Değişim: Eğitim ve Toplumsal Bilinç Kıvılcıkları

1839 Tanzimat Fermanı, sadece devlet yapısında değil, toplumun bütün dokusunda bir sarsılma yarattı. Batı'dan gelen modernleşme rüzgârları, artık kadınları da etkiliyordu. İlk kez kadınların eğitimi devletin reform gündemine girdi.

1840'larda kız rüştiyeleri (ortaokullar) açıldı. 1858'de Kız Sanayi Mektebi, ardından 1869 Maarif Nizamnamesi ile kız çocuklarının eğitimi resmen yasal zemine oturtuldu. Bu adımlar küçük görünse de, kadının kamusal alana çıkışının başlangıcıydı.

Dergilerde ve gazetelerde "kadının eğitimi" konusu tartışılır oldu. Kadınlar, kendi kalemleriyle toplumsal meseleleri yazmaya başladı. Bu dönemde doğan bir fikir vardı: Kadın yalnızca evin değil, toplumun da aydınlanmasında söz sahibi olmalıydı.

Basının Gücü: Kadın Kalemleri Konuşmaya Başladı

Osmanlı kadın hareketinin filizlenmesinde basın payı tartışılmaz. 1895'te yayımlanmaya başlayan Hanımlara Mahsus Gazete, kadınların kendi kimliğiyle seslerini duyurabildiği ilk önemli platformlardan biriydi.

Gazetede yazan kadınlar, okuma yazma oranının düşük olduğu bir dönemde, topluma şu cümleyle meydan okuyordu:

"Biz de düşünebilir, yazabilir ve yön verebiliriz."

Dernekler ve Örgütlenme: Sessiz İsyanın Kurumsal Hâli

20. yüzyılın başlarında Osmanlı kadınları artık sadece yazmıyor, örgütleniyordu. 1913'te kurulan Osmanlı Müdafaa-i Hukuk-ı Nisvan Cemiyeti, kadınların hak mücadelesinde ilk ciddi kurumsal adımdı. Dernek; eğitim, iş hayatı ve sosyal eşitlik konularında farkındalık yaratmayı amaçlıyordu.

Kadınlar kendi emeklerinin görünmesini, kendi kaderlerini belirlemeyi istiyordu. Aynı dönemde savaş yılları başladı. Erkekler cepheye giderken, kadınlar iş gücünün yükünü üstlendi.

Fabrikalarda, tarlalarda, hastanelerde çalışan kadınlar, hem cephe gerisinde ülkeyi ayakta tuttu hem de toplumsal rollerin yeniden tanımlanmasını sağladı. Bu süreç, kadının “ekonomik aktör” olarak kabul edilmesinin dönüm noktası oldu.

Kadın Talepleri: Eğitim, Eşitlik ve Onur

Dergi; kadınların yükseköğretime alınması, çalışma hayatına katılması ve toplumsal eşitlik konularında ısrarcı bir dil kullandı. Yazarları arasında Nuriye Ulviye Mevlan, Emine Seher Ali, Yaşar Nezihe gibi isimler yer aldı. Kadınlar artık “lütuf bekleyen” değil, hak talep eden bir bilinçle hareket ediyordu.

Osmanlı kadın hareketinin temel talepleri oldukça nettir:

- Eğitim hakkı: Kadın, cehaletten kurtulmadıkça toplumun ilerleyemeyeceği vurgulandı.
- Çalışma hakkı: Kadın emeği hem ekonomik hem insani bir gereklilik olarak savunuldu.
- Hukuki eşitlik: Miras, evlilik, boşanma gibi konularda erkeklerle eşit yasal düzenlemeler istendi.
- Kamusal temsil: Kadınlar derneklerde, basında, sivil örgütlerde yer alarak görünürlük kazandı.

Hanımlara Mahsus Gazete'nin ardından, Demet, Kadın, Kadınlar Dünyası gibi dergiler, kadın sorunlarını açıkça tartışmaya açtı. Artık kadınlar yalnızca evde değil; fikirde, kültürde, hatta siyasette yer istiyordu. Yazılan her makale, kadınların kamusal varlığını güçlendiren birer tuğlaydı.

1908'de ilan edilen İkinci Meşrutiyet, Osmanlı'da fikir özgürlüğünü genişletirken, kadın hareketine de yeni bir soluk getirdi. Kadınlar artık gazetelerde sadece “aile sayfaları” değil, fikir sütunları dolduruyordu. Bu dönemde yayımlanan Kadınlar Dünyası Dergisi, Osmanlı kadınlarının en yüksek sesli platformu hâline geldi.

Elbette her mücadele gibi bu da engellerle doluydu. Toplumun muhafazakâr yapısı, “kadının yeri evidir” anlayışını uzun süre korudu. Kadın dernekleri çoğu zaman “Batılılaşma taklidi” olmakla suçlandı. Yasal olarak oy hakkı, siyasi temsil gibi alanlarda eşitlik Osmanlı döneminde tam anlamıyla sağlanamadı. Ama hiçbir engel, bu hareketin önüne tamamen set çekemedi. Kadınlar, kalemleriyle, dernekleriyle, emekleriyle tarihin sessiz sayfalarını yeniden yazmaya başladılar.

Cumhuriyet'e Giden Yol: Osmanlı Kadınlarının Mirası

Osmanlı kadın hareketi, Cumhuriyet döneminin kadın reformlarının temelini oluşturdu. Halide Edib Adıvar'dan Fatma Aliye Hanım'a, Nuriye Ulviye Mevlan'dan Nezihe Muhiddin'e uzanan bu zincir, bir ulusun kadınlarını karanlıktan çıkararak bir ışık gibiydi.

Cumhuriyet'in erken yıllarında kadınlara verilen seçme-seçilme hakkı, eğitimde eşitlik ve mesleki fırsatlar, aslında bu Osmanlı kadınlarının mücadelesinin meyvesiydi. Onlar, tarih sahnesinde sadece “eş” ya da “anne” değil, fikir kadını, hak savunucusu ve toplumsal dönüşümün öncüsü oldular.

Osmanlı kadın hareketi, bir imparatorluğun çöküş döneminde doğan ama bir cumhuriyetin doğuşuna ışık tutan bir devrimdir. Kadınlar, kalemleriyle toplumun vicdanını uyandırmış, örgütleriyle sistemin duvarlarını çatlatmış, emeğiyle yeni bir geleceğin tohumlarını ekmıştir.

ŞİİRLE GELEN UMUT: ENGELSİZ YAŞAM ÖDÜLLERİ SAHİPLERİNİ BULDU

Sanatın birleştirici gücünü ve sosyal sorumluluğu odağına alan özel bir programda, sanatçılar sadece sanatsal başarılarıyla değil, yaşam duruşlarıyla da ödüllendirildi. Kokteyl ve ressam Asiyecan'ın resim sergisiyle başlayan gecede, dezavantajlı gruplar arasında düzenlenen "Engelsiz Yaşam" temalı şiir yarışmasının kazananları da açıklandı.

Ulusal çapta düzenlenen yarışmada, birincilik ödülünü Yadigar Hayta, ikinciliği Haydar Ünlüyol, üçüncülüğü ise Cengiz Acar kazandı. Mansiyon ödülleri ise Erzurum'dan Yakup Laçın ve Urfa'dan Yunus Laçın'e takdim edildi. Gecenin özel ödülüne ise Seren Kaplanseren layık görüldü. Ödüller, THM sanatçıları Neşe Dilekçioğlu ve İsmail Işık tarafından verildi.

Kardelen Sanat Derneği yöneticilerinin Seymen oyunları ile başlayan programın sunuculuğunu Genel Başkan Yusuf Ziya Leblebici ve THM sanatçısı Yağmur Yalçın üstlendi. Gecede, tiyatro sanatçısı Murat Mertol Akansu, Dr. Doğan Birgül ve sanatçı Mümtaz İster, Onur Ödülü ile onurlandırıldı.

9 yaşındaki Defne Melek Akkum'un piyano eşliğinde gerçekleşen şiir dinletisinde Yusuf Ziya Leblebici, Leyla Köroğlu, Sare Beril Küçük ve Elif Küçük'ün yorumları salonda duygu dolu anlar yaşattı.

Kardelen Sanat Derneği yöneticilerinin Seymen oyunlarıyla başlayan programın sunuculuğunu Genel Başkan Yusuf Ziya Leblebici ve THM sanatçısı Yağmur Yalçın üstlendi. Gecede, tiyatro sanatçısı Murat Mertol Akansu, Dr. Doğan Birgül ve sanatçı Mümtaz İster, Onur Ödülü ile onurlandırıldı. THM sanatçıları Erol Parlak, Hüsamettin Subaşı ve yazar Serhan Asker'in ödülleri sağlık nedenleriyle geceye katılamadıkları için dernek yöneticilerine teslim edildi.

Ödüller, B.Evler İlçe Sağlık Müdürü Serap Sarıhan Akkum, Katar-Sen Genel Başkanı Şahin Başaraner, Divriği Kültür Genel Başkanı Cihan Erdoğan, Öğr.Görevlisi H.İbrahim Kökçü, Belediye Meclis Üyeleri, siyasi parti ilçe Başkanları tarafından takdim edildi.

Sevgi Yağmuru Darbuka Grubu'nun özel çocuklardan oluşan performansı geceye renk katarken, Mümtaz İster, Yağmur Yalçın ve Volkan Dilek'in canlı performansları izleyicilerden büyük alkış aldı. TRT sanatçısı Neşe Dilekçioğlu ve bağlama virtüözü İsmail Işık ise sahne enerjisini zirveye taşıdı.

Programa siyasetçiler, sendikalar, kültür dernekleri, Büyükçekmece Engelli İziciler ve sanat dünyasından geniş katılım sağlandı. Gecede sanat, duyarlılık ve dayanışma aynı sahnede buluştu.

DAHA KAÇ KADIN ÖLMELİ...

Türkiye’de her geçen gün derinleşen kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri meselesi, toplumsal vicdanda onarılması güç yaralar açmaya devam ediyor. Bu hayati soruna dikkat çekmek ve çözüm yollarını masaya yatırmak amacıyla, dergimiz adına Neşe Dilekçioğlu, İYİ Parti Kadın, Aile ve Sosyal Hizmetler Başkanı Kevser Ofluoğlu ile çarpıcı bir röportaj gerçekleştirdi. Ofluoğlu, sadece istatistiklerle değil, gerçek hayat hikâyeleriyle de bu karanlık tablonun iç yüzünü ortaya koyarken; siyasetin, hukukun ve toplumun bu konuda nasıl daha duyarlı ve etkin olması gerektiğine dair önemli değerlendirmelerde bulundu. Bu anlamlı buluşma, kadının sesi olmayı ve sessiz çığlıkların duyulmasını amaçlıyor.

Kadına yönelik şiddetle ilgili şu önemli başlıklarda görüşlerini şöyle dile getirdi:

23 yıllık AKP iktidarı, ülkemizi her geçen gün gittikçe artan bir karanlığa sürüklerken bu karanlığın içinde en çok kadınlar ve çocuklarımız kayboluyorlar. İktidarın her kadın cinayetinden sonra slogan haline getirdiği o alışıldık “Sıfır Tolerans” sözünün; gerçek hayattaki ve sahadaki karşılığı, “Sıfır Tedbir”, “Sıfır Koruma”, “Sıfır Adalet”...

“Aile Yılı” sloganıyla kadını, evde, çocuk ve mutfakla sınırlamaya çalışan iktidar zihniyeti, Kadını birey olarak değil aile kurumunda bir figür olarak konumlayarak; “Kadına Karşı Şiddetin” cüret alanını yaratmaktadır.”

“Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği de “Kadına Şiddetin” yol taşlarını döşemektedir” diyen Kevser Ofluoğlu, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Endonezya bile; 2025 yılı “Cinsiyet Eşitliği Endeksi’nde” 148 ülke arasında 135. Sırada yer alan Türkiye’nin önünde yer aldığını söyleyerek şöyle devam etti:

“Sadece bu endeks ve sonuçlarının bile ilk okuması; Türkiye’de kadının yaşam hakkı başta olmak üzere bütün haklarında ortaçağ karanlığına sürüklendiğimizi ortaya koymaktadır. Bu tabloyu yaratanlar, bu tablodan mahcup olmayanlar. Aymazlıklarının sonucu olarak bugün hâlâ koltuklarında oturmaktadırlar

Kadınların gerek iş gücüne katılımları gerekse siyasette yer almaları özellikle alt sınırdaki tutulmaktadır. Kadınları ekonomik olarak bağımlı hale getiren sistem ve sistemin mimarları ise her fırsatta “Eşitlik” vurgusu ile Türk kadınının aklı ve iradesi ile adeta dalga geçmektedirler.

Kadını mülk gibi gören, kadının birey olması gerçeğini hiçe sayan, kadının haklarını adeta gasp eden, kadını korumayan, katillere iyi hal indirimleri ile cesaret veren, şiddeti cezalandırmayarak kalkan ellere cüret veren zihniyetin siyasi sorumlusu doğrudan, amasız fakatsız iktidarın ta kendisidir.

- 6284 sayılı Kanun tavizsiz uygulanmalı,
- Bu kanunu uygulayacak tüm birimler ve kamu görevlileri eksiksiz denetlenmeli,
- Uygulayıcının inisiyatif alanları ortadan kaldırılmalı,
- İstanbul Sözleşmesinin sağladığı uluslararası denetime imkan sağlanmalı,
- Kadın cinayeti ve kadına karşı şiddette “Haksız tahrik” ve “iyi hal” indirimine son verilmeli,
- Şiddet izleme ve önleme merkezleri ve sığınma evleri etkin bir şekilde yeter sayıda hizmet vermeli,
- Kadının, statüsü güçlendirilerek eşit bir birey olarak toplumsal yaşamın her alanında, yer alması için ivedi tedbirler alınmalı ve derhal uygulamaya konulmalıdır.

Çünkü biliyoruz ki; kadın özgür olmadığı yerde hiç kimse özgür değildir.

Kadını güçlü kılmayan milletler güçlü değildir.

Kadının öldüğü toplum, değerlerini öldürmüş demektir.

Kadınlar ölmek istemiyor, özgür demokratik ve eşit birey olarak toplumda hak ettikleri gibi yaşamak istiyor.

Bunu temin etmek İYİ Parti’nin en önemli sorumluluklarından biridir ve bunu için de her platformda mücadele etmiş ve etmeye devam edecektir.”

Bazen hiçbir şey olmamış gibi görünür. Gökyüzü mavidir, işler yolundadır, kahve sıcak, çiçekler solmamıştır. Ama içerde bir şey vardır. Adını koyamadığın, tarif edemediğin bir sıkışıklık. Sanki biri boğazına görünmeyen bir düğüm atmış da konuşsan çözülmeyecek gibi. İşte bu, çağımızın sessiz çılgılığı: Anksiyete.

KAYGININ GÖLGESİNDE YAŞAMAK: ANKSİYETE

Zamanın ruhu değişti. Eskiden insanlar gece karanlıktan, vahşi hayvanlardan korkardı. Şimdi o karanlık, içimizde. Tehlike artık fiziksel değil, zihinsel. Geçmişin yaraları, geleceğin belirsizlikleri, bugünün baskıları... Hepsi zihnimizin daracık bir köşesine dolmuş durumda. Teknoloji hızlandı, dünya küçüldü, iletişim kolaylaştı ama bir şey oldu: **İnsanın iç huzuru bozuldu.**

Anksiyete; geleceğe dair belirsizlik, kontrolsüzlük hissi, sürekli tetikte olma haliyle kendini gösteren, bedeni ve zihni aynı anda etkileyen bir rahatsızlık. Eskiden sadece **“çok düşünmek”** ya da **“kafaya takmak”** olarak adlandırılan bu durum, artık psikolojinin en sık rastlandığı tanılardan biri.

Aksiyetenin sadece psikolojik değil; fiziksel bir yönü de var. Kalp çarpıntısı, nefes darlığı, kas gerginliği, uykusuzluk gibi birçok bedensel belirtille de kendini gösterebilir. Kimi zaman öyle bir hâle gelir ki, kişi neye kaygılandığını bile bilmez; sadece içten içe bir huzursuzlukla yaşar.

Peki neden bu kadar yaygınlaştı?

Bunun birçok cevabı var. Dijital dünyada sürekli maruz kaldığımız haber akışı, karşılaştırmalarla dolu sosyal medya, ekonomik belirsizlikler, gelecek kaygısı, yalnızlık, tükenmişlik... Hepsi bir zincirin halkaları gibi. Modern hayatın yüklediği görünmeyen baskılar, bireyin ruhsal dayanıklılığını zorlayabiliyor.

Anksiyete, modern çağın sessiz istilacıdır. Kimi zaman **“başarısız olacağım”** korkusuyla gelir, kimi zaman **“her şey elimden gidecek”** hissiyle. Bazen yoğun kalp çarpıntısıyla, bazen uykusuz gecelerle. Herkesin bedeninde ve zihninde farklı tezahür eder. Kimi zaman odanın köşesinde oturan görünmez bir yabancı gibidir. Vardır, hissedersin, ama göremezsin. Ve en kötüsü: çoğu insan bunu yaşamayanın anlamayacağını düşünür...

Bilim, anksiyeteyi **“bedenin tehlikeye verdiği abartılı tepki”** olarak tanımlar. Ancak bu, sadece bir tanım değil; aslında bir alarm sistemidir. Bedenin seni bir şeye karşı uyarma çabası. **“Dikkat et”** der, **“bir şeyler yolunda değil.”** Ama anksiyete çoğu zaman tehdit yokken bile devreye girer. Bu da yaşam kalitesini düşürür, insanı kendi içine hapseder.

Günümüzde genç yaşlı demeden milyonlarca insan bu duyguyla baş etmeye çalışıyor. Sosyal medya, ekonomik kaygılar, gelecek korkusu, yalnızlık... Her biri zihni tetikleyen birer unsur. Hayat yarışa dönüştükçe, iç huzur geri planda kalıyor. İnsan, hep daha fazlasını isterken, elindekini bile taşıyamaz hale geliyor.

Terapi, bilinçli farkındalık (mindfulness), nefes egzersizleri, düzenli uyku, sağlıklı beslenme ve dijital detoks gibi yöntemler, anksiyeteye başa çıkmada önemli araçlardır. En önemlisi ise, bu duyguyu bastırmak yerine anlamaya çalışmak ve gerektiğinde profesyonel destek almaktır.

Sonuç olarak, anksiyete çağımızın sessiz salgını olabilir ama çaresiz değildir. Her insanın yaşadığı kaygı bireyseldir ve onunla baş etme yolları da kişiye özgüdür. Unutmayalım: En karanlık hisler bile, görülmekle hafifler.

ŞAİR VE YAZARLARIN “SORUMLULUĞU”

Her zaman şiirin hak ettiği değeri bulamadığından yakınıyoruz. Değeri verecek olanın toplum olduğunu bildiğimiz halde, halka ulaşmak yerine bizimle aynı dili konuşan insanlarla yazdıklarımızı paylaşıyoruz. Bu şiire katkı sağlar mı, tartışılacak ayrı bir konu...

HALK NE OKUYOR?

Evet, ülkemizin koşulları nedeniyle bin bir güçlüklerle çıkartabildiğimiz kitaplarımız var. Ancak, bireysel çalışmalar dışında satılmıyor bile. Çünkü halk popüler kültürün zorla dayattığı yazarların dışında pek okumuyor. Etliye sütlüye karışmayan, halka gerçekler dururken pembe düşler kurduran yazarlar sistem tarafından destekleniyor, bazıları bunun farkında bile değiller... Kapılar onlar için açılırken, toplumsal yazanlar için de bir bir kapanıyor. Fuarlara katılan arkadaşlarımız çok iyi bilirler ki, kendi tanıdıklarının dışında kitap satışı hiç birimizin yüzünü güldürmez.

Peki halk ne okuyor? Okuyucunun büyük bir bölümü, içinde çiçeklerin böceklerin uçuştığı, dram, gözyaşı olan şiir kitaplarını ve romanları, gerek kapital kültürün, gerekse medyanın pompaladığı yazarları tercih ediyorlar. Büyük yaynevleri de para kazanamayacakları yazarlara yer vermiyor...

Bazı yazar ve şairlerimiz yılgınlığa düşmeden üretmeye devam ediyor. Hele ki şu dönemlerde yazmanın ne derece zor olduğunu, kaleme yüklenen görevi korkusuzca yerine getirebilenler çok iyi bilirler.

Sorumluluklarının verdiği bilinçle hayatın her alanında objektif olmaları, her olaya her pencereden bakmayı bilmeleri ve bunu okuyuculara ulaştırmakta “köprü” vazifesini üstlenmeleri, ne yazık ki sistem tarafından istenmeyen ve asla kabul edilmeyen bir durumdur. Sistem, “dikenden bahsetmeden gülü”, “koyu renkleri anmadan düş renklerini” yazdırmak ister. Halk da doğal olarak önüne geleni okur, dinler ve izler, tıpkı ekranlara sürülen ve bizleri oyalayıp zamanımızı çalan programlar gibi...

Aslına bakarsanız, bizlere katkı sağlayacağı yerde toplumu deforme eden yayımlar aile yapılarımızı bile bozuyor. Eskiden bütün filmlerin teması aileleri birleştirmekten, şu anda bütün dizelerde aileler dağılıyor. Kapitalist kültürün bizleri parçaladığının farkında bile değiliz.

Elbisemizden yiyeceğimize, dilimizden müziğimize kadar ekranlardan evimize giren bu popüler kültüre karşı kendi değerlerimize sahip çıkan bir kaç kanal, radyo, gazete ve dergiyi de kutlamak gerekiyor.

"Bizi hayattan koparmaya çalışanlara inat, umutla girdik kol kola yarınlar doğru..."

Umut bizim ekmeğimiz ve aşımızın dışında, anamız oldu bizi doğuran. Çünkü analarımız da dün, bu günlere umutla yol alıyordu...

Yani, umut nefes, umut yaşamın diğer adı.. Umutlarla sürdük düşüncelerimizi ve şiirler yetiştirdik dünden bu güne ve yarınlar doğru...

Hep demişimdir, “Şiir, kalemin kakhaha atması veya kusmasıdır” diye... Bana göre, bunların akıcı bir dille dizeleşmesi bu sanat dalını daha da güzelleştiriyor. Geçmişten ağıtlar-destanlar, bu günden sevdalar-isyanlar ve gelecekte umutları şiire taşımak şairin ana ideali olmalıdır. Şairin her zaman için dizelerinde ağır bir yük vardır. O dizeleriyle birlikte “umut” daima sırtındadır ve böyle de olmalı...

Yazılan bütün eserler, ortaya atıldıktan sonra bunların sahipleri okuyuculardır. Onun için kendi yaşadıklarımızın tersine, halkın dili, halkın yüzü olmalı ki halk, şiirleri okudukça kendini bulmalı.”

Böyle demiştim kitabımın birinde, bu düşünceme karşı çıkanlar da oldu destekleyenler de... Hepimizin ders alacağımız şeyler vardır. Dostumuzdan, hocamızdan, yaşamdan, hatta yerine göre küçücük bir çocuktan bile ders alabiliriz.

Hiç kimse kimseden üstün değildir. Sadece branşlar farklı olabilir ve herkes kendi dalında farklılık yaratabilir. İnsanları ne gözümüzde büyütmeli, ne de küçültmeliyiz. Ortak noktada birleşmeli ve nirengimiz dostluk ve sevgi olmalı ki paylaşımlarımızın adı “güzellik” olsun...

Ne kadar isyan etsek de, düzeni yaratanlar bizleriz. Ezen-ezilen, çalan-çaldıran, aldatan-aldatılan, ölen-öldürenler bizler değil miyiz? Karşı çıktığımız düşüncelerin sahipleri veya düşman olduğumuz insanlar da bizlerin geçtiği çocukluk evresinden geçmediler mi? Onları da bir ana doğurdu ve onların da babaları var. Okumayı yazmayı biliyorlar, sevginin ve barışın kutsallığını onlar da bizler gibi öğrendiler. Buraya kadar her şey normal...

Ne kadar isyan etsek de, düzeni yaratanlar bizleriz. Ezen-ezilen, çalan-çaldıran, aldatan-aldatılan, ölen-öldürenler bizler değil miyiz? Karşı çıktığımız düşüncelerin sahipleri veya düşman olduğumuz insanlar da bizlerin geçtiği çocukluk evresinden geçmediler mi? Onları da bir ana doğurdu ve onların da babaları var. Okumayı yazmayı biliyorlar, sevginin ve barışın kutsallığını onlar da bizler gibi öğrendiler. Buraya kadar her şey normal...

Ne zaman ki çıkarları öğrendiler, kişilikleri o zaman değişti. Ezmek, sömürmek, öldürmek, insanların emeklerinden çalmak onlar için her şeyden daha da değerli oldu. Ve güç kazandılar. Güçlerine güç ekleyebilmek uğruna kendi saflarını oluşturdular. Şimdi akıllarımıza şu soru gelmeli; Bunda bizim suçumuz yok mu, bu gücü bizler vermedik mi!

Ezildikçe başımızı kuma gömdük, “bana dokunmayan yılan bin yaşasın” dedik. Birey olduk ama toplum olmayı başaramadık! Sanatçı, bürokrat, öğrenen öğreten, vatandaş olduk ama maalesef bir türlü toplum olamadık.

Herkes mesleği veya alanında hak’kı, dürüstlüğü, sevgiyi, kısacası insanlığı ön plana çıkarsa barış ve mutluluk kendi ayağıyla gelmez mi !

O halde; gülü yazarken dikenini, pembeyi gösterirken siyahını da göstermemiz gerekiyor. Meslekler bazında çıkarları unutup, toplumsal vazifemizi hatırlamamız hepimizin görevi.

Unutmayalım ki, yazar ve şairler halkın dili, kulağı ve lambasıdır !..

BAĞIRSAKLARDAKİ İSTENMEYEN MİSAFİRLER

Prof. Dr. Muharrem KISKAÇ
İç Hastalıkları Uzmanı

SİBO'YU ANLAMA KILAVUZU

Hepimiz zaman zaman şişkinlik, gaz veya hazımsızlık yaşarız. Genellikle bunu "yedüğimizin dokunmasına" veya strese bağlarız. Ancak bu belirtiler kronikleştiğinde, yani hayat kalitenizi düşürecek kadar sürekli hale geldiğinde, sorunun kaynağı sandığımızdan daha karmaşık olabilir. Gastroenteroloji ve iç hastalıkları pratiğimizde, bu "açıklanamayan" sindirim sorunlarının arkasındaki yaygın şüphelilerden biri de SİBO'dur: Yani İnce Bağırsaklarda Aşırı Bakteriyel Çoğalma.

SİBO, temelde bir "coğrafya" sorunudur. Sindirim sistemimiz, trilyonlarca bakteriye ev sahipliği yapar ve bu bakterilerin büyük çoğunluğu "**doğru yerde**", yani kalın bağırsakta (kolon) yaşmalıdır. Kalın bağırsak, bu yoğun bakteri popülasyonunun lifleri fermente etmesi ve önemli besinleri sentezlemesi için tasarlanmıştır.

İnce bağırsak ise, tam tersine, besin emiliminin ana merkezidir ve normalde çok daha az sayıda bakteri barındırmalıdır. SİBO, bu hassas denge bozulduğunda ve kalın bağırsak tipi bakteriler ince bağırsağa göç edip orada anormal düzeyde çoğaldığında ortaya çıkar.

PARTİ YANLIŞ YERDE!!!

Bunu şöyle düşünün: Bağırsak mikrobiyotası bir ev partisi gibidir. Kalın bağırsak, müziğin, dansın ve kalabalığın olduğu "**parti odası**"dır. İnce bağırsak ise besinlerin sindirildiği ve emildiği, sessiz olması gereken "**çalışma odası**"dır.

SİBO'da, parti çalışma odasına taşmış demektir. Bu "**istenmeyen misafirler**" (bakteriler), ince bağırsağa gelen sindirilmemiş karbonhidratları (şekerler, nişastalar, lifler) fermente etmeye başlar. Bu fermentasyonun bir yan ürünü olarak hidrojen, metan, hidrojen sülfür gazları üretilir. İşte kronik şişkinliğin, geğirmenin ve gazın altında yatan mekanizma budur.

Ancak SİBO sadece "gaz"dan ibaret değildir. Bu bakteriyel aşırı yüklenme, ince bağırsağın hassas astarına (mukozaasına) zarar verebilir. Bu durum:

- **Besin Emilimini Bozar:** Özellikle B12 vitamini ve demir eksikliğine yol açabilir.
- **Yağ Emilimini Engeller:** Bakteriler, yağ sindirimi için gerekli olan safra asitlerini parçalayarak yağlı dışkılamaya (steatore) ve A, D, E, K gibi yağda eriyen vitaminlerin eksikliğine neden olabilir.
- **Geçirgen Bağırsak Sendromuna Zemin Hazırlar:** Hasar gören bağırsak duvarı, normalde kana karışmaması gereken büyük moleküllerin ve bakteriyel toksinlerin sızmasına izin vererek sistemik inflamasyona ve gıda hassasiyetlerine yol açabilir.

Semptomlar sadece midede kalmaz. SİBO'nun belirti yelpazesi şaşırtıcı derecede genişdir:

- Kronik şişkinlik (özellikle yemeklerden sonra artan)
- Karın ağrısı ve kramplar
- İshal (genellikle hidrojen ve hidrojen sülfür ağırlıklı SİBO)
- Kabızlık (genellikle metan ağırlıklı SİBO, artık IMO olarak da adlandırılır)
- Açıklanamayan kilo kaybı veya kilo alma zorluğu
- Kronik yorgunluk
- Beyin sisi, konsantrasyon sorunları
- Rosacea (Gül hastalığı) gibi bazı cilt sorunları
- Demir ve B12 vitamini eksikliğine bağlı anemi
- Fibromiyalji
- İBS
- Gıda duyarlılıkları
- Uyku sorunları vs.

SİBO'NUN PERDE ARKASI: NEDEN OLUR VE NASIL TEŞHİS EDİLİR?

SİBO'yu bir sonuç olarak görmek gerekir. Kendi başına nadiren oluşur; genellikle altta yatan başka bir mekanik veya fonksiyonel bozukluğun bir komplikasyonudur. Vücudumuzun bu "yanlış yerdeki partiyi" önlemek için güçlü savunma mekanizmaları vardır: Mide asidi, sindirim enzimleri ve en önemlisi Göç eden Motor Kompleksi (MMC).

MMC, ince bağırsağın "temizlik ekibi" veya "süpürgesi" gibidir. Açlık dönemlerinde, mide ve ince bağırsak boyunca ilerleyen bu güçlü kasılma dalgaları, kalan yiyecek artıklarını ve bakterileri süpürerek kalın bağırsağa taşır. SİBO'nun en yaygın nedenlerinden biri, bu temizlik mekanizmasının yavaşlamasıdır. Peki, bu süpürge neden yavaşlar?

- **Motilite Bozuklukları:** İrritabl Bağırsak Sendromu (IBS) hastalarının önemli bir kısmında altta yatan nedenin SİBO olabileceği düşünülmektedir. Geçirilmiş bir gıda zehirlenmesi (post-enfeksiyöz IBS) MMC fonksiyonunu bozabilir.
- **Mide Asidi Azlığı:** Mide asidi, yiyeceklerle gelen bakterileri öldüren ilk savunma hattımızdır. Kronik olarak proton pompa inhibitörü (PPI) olarak bilinen mide koruyucu ilaçların kullanımı, bu savunmayı zayıflatabilir.
- **Anatomik Nedenler:** Geçirilmiş bağırsak ameliyatları, divertiküller veya Crohn hastalığı gibi yapışıklıklar, bakterilerin birikmesi için "kördüğüm" alanlar yaratabilir.
- **Sistemik Hastalıklar:** Diyabet, Skleroderma veya Hipotiroidi gibi hastalıklar da sinir ve kas fonksiyonlarını etkileyerek bağırsak hareketlerini yavaşlatabilir.

SİBO, modern tıbbın "bağırsak-beyin eksenini" ve "mikrobiyota" gibi heyecan verici alanlarının merkezinde yer alan bir konudur. Bu sadece bir "şişkinlik" sorunu değil, vücudun karmaşık dengesinin bir yansımasıdır. Doğru teşhis ve bütüncül bir tedavi planı ile bu "istenmeyen misafirlerin" neden olduğu kaosu sonlandırmak mümkündür.

KAYNAKÇA:

- 1-Pimentel, M., Saad, R. J., Long, M. D., & Rao, S. S. C. (2020). ACG Clinical Guideline: Small Intestinal Bacterial Overgrowth. The American Journal of Gastroenterology, 115(2), 165–178.
- 2-Shah, A., Talley, N. J., Jones, M., Kendall, B. J., Koloski, N., Walker, M. M., & Holtmann, G. J. (2022). Small Intestinal Bacterial Overgrowth-Pathophysiology and Its Implications for Definition and Management. Gastroenterology, 163(3), 593–607.
- 3-Gebusia, M., Grembecka, M., & Kaczor, J. J. (2024). The importance of food quality, gut motility, and microbiome in SİBO development and treatment. Nutrition, 124, 112464.
- 4-Le, T. A., Jang, J. M., Kim, K. B., Kim, J. E., & Han, J. S. (2024). Association between small intestine bacterial overgrowth and psychiatric disorders. Frontiers in Endocrinology, 15, 1438066

TANIDAKİ "ALTIN STANDART" VE "YAYGIN YÖNTEM"

SİBO'dan şüphelendiğimizde, teşhis için iki ana yöntemimiz vardır. Tıbbi "altın standart", endoskopi sırasında ince bağırsaktan sıvı örneği (aspirat) alıp kültürünü yapmaktır. Bu yöntemde, mililitrede 1000 üzeri bakteri kolonisi saptanması SİBO tanısı koydurur. Ancak bu yöntem invazivdir, pahalıdır ve her zaman uygulanabilir değildir.

Bu nedenle pratikte en sık kullandığımız yöntem **Nefes Testleri'dir** (Laktuloz veya Glukoz ile). Hastaya özel bir solüsyon içirilir. Eğer ince bağırsakta aşırı bakteri varsa, bu bakteriler şekeri fermente eder ve normalde olmaması gereken hidrojen,metan, hidrojen sülfür gazlarını üretir. Bu gazlar kana karışır, akciğerlere ulaşır ve biz de bunları hastanın nefesinde ölçeriz.

TEDAVİ: SADECE MISAFİRLERİ KOVMAK DEĞİL, KAPIYI DA KAPATMAK

- **Bakteriyel Yükü Azaltmak:** Genellikle emilimi çok az olan, doğrudan bağırsak lümeninde etkili olan spesifik antibiyotikler kullanılır.
- **Beslenmeyi Düzenlemek:** Tedavi sırasında ve sonrasında, bakterilerin "sevdiği" fermente edilebilir gıdaları (örneğin, Düşük FODMAP diyeti) geçici olarak kısıtlamak semptomları hızla rahatlatılabilir.
- **Altta Yatan Nedeni Tedavi Etmek (En Önemlisi):** Asıl zorluk buradadır. Eğer MMC'deki yavaşlığı düzeltmezsek (prokinetik ajanlarla), PPI kullanımını gözden geçirmezsek veya anatomik sorunu çözmezsek, SİBO'nun tekrarlama olasılığı yüksektir.

FLÖRTLEŞME 5.0

YENİ NESİL İLİŞKİLERİN DİJİTAL DİLİ

Era'nın Haziran 1996'da "Ameno" adlı single, kelimelerinin anlam taşımamasına rağmen küresel ölçekte büyük ilgi gördü. Şarkının sözleri, Latince gibi duyulsa da aslında "uydurma" ya da "pseudo-Latince" olarak tanımlanıyor; yani kulağa eski ve kutsal gelen ama gerçek bir dile dayanmayan bir anlatım tarzı. Ancak bu durum, parçanın etkisini azaltmak yerine artırdı. Anlamdan çok hissiyata hitap eden bu sözler, dinleyicide merak, mistik bir bağ ve evrensel bir duygu uyandırdı. Kimi için bir dua gibiydi, kimi için derin bir çağrı. Müzikal altyapının ortaçağ koroları, elektronik ritimler ve dramatik melodilerle birleşmesi, bu bilinmezliği büyüleyici hale getirdi. Tam da bu yüzden, "Ameno" dinleyicinin zihninde tek bir anlamla sınırlı kalmadı; her kültürde farklı bir karşılık buldu ve zamanla bir müzik parçasından çok daha fazlasına dönüştü.

Bu konunun bu yazıyla ne alakası var diyebilirsiniz. Z kuşağının kendi aralarında konuştuğu yeni lisan ben de Era'nın Ameno şarkısını çağırıyordu.

Son zamanlarda biz 45-50 yaş üzeri kişiler, gençlerin kullandığı dili anlamakta zorlandığımızı sık sık birbirimize söylüyoruz. Hatta bu durum, mizah programlarında skeçlere bile konu oluyor. 68 kuşağının yaşadıklarına tanıklık etmiş bir nesil olarak, gençlerin kullandığı bu yeni dili tıpkı bir bilgisayar programı gibi çözemiyoruz.

Dijital çağın getirdiği hızlı iletişim, bireyselleşme ve sosyal medya kültürü, klasik aşk ve dostluk tanımlarını da değiştirdi. Artık gençler ilişkilerini tanımlamak ve ifade etmek için yepyeni kavramlar kullanıyor. "Ghosting", "Gaslighting", "Love Bombing" ya da "Benching" gibi terimler Z kuşağının gündelik dilinde yer etmiş durumda.

Evet, bizler için "birini aramamak", "artık görüşmemek" gibi basit ifadelerle anlatılan duygular, yeni kuşakta adeta akademik kavramlara dönüşmüş durumda. Gençler bir bakıyorsunuz "ghostlandı", sonra "gaslightlandı", ardından bir de "love bomb" yedi mi, biz hangi birini anlayacağımızı şaşırıyoruz.

Kimi zaman bu terimleri duyunca "biz de yaşadık böyle şeyleri ama biz adına sevda dedik, hayal kırıklığı dedik" diyoruz. Ama şimdi işler farklı. Sosyal medya, mesajlaşma uygulamaları, emoji dili ve sürekli online olma hali, ilişkilerin akışını da, sonlanışını da bambaşka bir forma sokmuş durumda. Peki ne anlama geliyor bu kelimeler? İşte gençlerin ilişkilerde kullandığı modern terimlerin anlamlarıyla dolu bir sözlük...

GHOSTING: Aniden iletişimi kesip ortadan kaybolmak

GASLIGHTING: Bir kişiyi sürekli manipüle ederek, kendinden şüphe duymasını sağlamak.

LOVE BOMBING: Kısa sürede aşırı ilgi, iltifat, hediye vs. ile karşı tarafı etkilemek.

BENCHING: Karşıdakini yedekte tutmak, "şimdilik değil ama belki sonra" mesajı vermek.

BREADCRUMBING: Ufak ilgilerle (emojiler, story reaksiyonları) oyalamak ama asla derinleşmemek.

ORBITING: Mesaj atmadan sosyal medyada her şeyi takip etmek.

DATE OLMAK: Biriyle çıkmak, tanışma sürecinde buluşmalar gerçekleştirmek.

Ancak şu da bir gerçek: Duygular değişmiyor, sadece dili dönüşüyor. Bu terimlere kulak vermek, hem gençleri anlamamıza hem de onların dünyasına biraz daha yaklaşmamıza yardımcı olabilir.

Özetle; ister adına "ghosting" densin ister "love bombing", her kuşağın kendi sevme, bağlanma ve uzaklaşma biçimi var. Bizler için mektup beklemek neyse, onlar için mesajın "görüldü cevaplanmaması" aynı etkiyi yaratıyor. Duygular aynı, sadece anlatım yolları değişiyor. Bu yeni dili yadırgamadan, yargılamadan anlamaya çalışmak; gençlerle aramızdaki köprüleri güçlendirebilir. Belki her kelimenin karşılığını hemen öğrenemeyiz ama onlarla empati kurmak, çoğu zaman bir sözlüğe ihtiyaç bırakmaz. Bir sonraki datemizde buluşmak dileğimle...

Zihinleri Zorlayan Yasaklar: Dünya Üzerinden İlginç Kurallar

Her toplum, kendi tarihi, dini, kültürel ve siyasi yapısına göre şekillenen bir hukuk sistemine sahiptir. Bu sistemler zaman içinde değişse de, bazı yasaklar var ki hem güncelliğini korur hem de duyana “Gerçekten mi?” dedirtir. Çünkü bu yasaklar yalnızca hukuki değil, aynı zamanda kültürel şifrelerin de taşıyıcısıdır.

Singapur sakız yasağıyla meşhurdur. 1992 yılında yürürlüğe giren bu yasa, ülkenin temizlik konusundaki titizliğinden doğmuştur. Toplu taşımaya ve sokaklara yapışan sakızlar halk sağlığı ve düzen açısından tehdit sayıldığından tamamen yasaklanmıştır. Bugün bile yalnızca eczanelerden reçeteye alınabilen nikotin sakızlarına izin vardır.

İtalya'nın incisi Venedik'te güvercin beslemek yasaktır. Bu romantik şehirde kuşlara yem atmak, yıllarca turistlerin keyifli bir geleneği olsa da, binalara verdikleri zarar ve temizlik zorluğu nedeniyle bu eylem artık ciddi bir cezaya tabidir. Amaç, tarihi dokunun korunmasıdır.

Norveç'in Svalbard Adası ise hem coğrafi konumu hem de kurallarıyla dikkat çeker. Burada ölmek yasaktır. Sert iklim koşulları nedeniyle toprak yıl boyunca donmuş halde kaldığı için cesetler çürümez. Bu da sağlık riski oluşturur. Bu yüzden ölümcül hastalığı olanlar ana karaya gönderilir. Svalbard, dünyanın en sıra dışı “yaşamak zorunda olduğunuz” yerlerinden biridir.

Tayland'da ise paranın üzerine basmak oldukça ciddi bir suçtur. Çünkü Tayland paralarının üzerinde kralın yüzü bulunur. Bu da paraya basmanın kraliyete saygısızlık olarak algılanmasına neden olur. Aynı şekilde halk arasında kralın adı geçerken bile dikkatli olunması gerekir.

Yunanistan'da antik kalıntılar arasında dolaşırken topuklu ayakkabı giymeniz yasaktır. Bu yasa hem tarihi eserlere zarar verilmesini önlemek hem de ziyaretçilerin güvenliğini sağlamak amacıyla getirilmiştir. Taş zeminde kayma riskine karşı alınan bu önlem, turistlerin çoğunu şaşırtır ama mantıklıdır.

Avustralya'nın Victoria Eyaleti'nde ise pazar günleri pembe pantolon giymek bir dönem yasaktı. Bu, artık uygulanmayan ama resmi kayıtlarda yer alan ilginç bir yasa olarak dikkat çekiyor. Tıpkı İngiltere'de Parlamento binasında zırh giymek gibi: yürürlükte ama anlamsız, hatta komik hale gelen bir yasa.

Fransa'da, 2011 yılında çıkarılan bir yasayla kamusal alanlarda yüzü tamamen örten peçe takmak yasaklandı. Bu yasa, güvenlik ve toplumsal uyum amacıyla çıkarıldı. Tartışmaları hâlâ süren bu uygulama, dinî özgürlük ile laiklik sınırında bir örnek oluşturuyor.

Bazı yasaklar ise çocuklar için getirilmiştir. Japonya'da okul kantinlerinde gazlı içecek ve şekerleme satışı yasaktır. Bununla çocukların sağlıklı beslenmesi hedeflenmiştir. Ancak bu durum çocuklar arasında bazen gizli “tatlı kaçamakları” kültürü oluşturmuştur.

Tüm bu örnekler bize gösteriyor ki, yasalar yalnızca bir toplumu düzenleyen kurallar bütünü değil; aynı zamanda o toplumun değerlerini, korkularını, önceliklerini ve tarihsel hafızasını yansıtan aynalardır. İlk bakışta tuhaf gelen bu yasaklar, aslında ait oldukları yerin ruhunu anlamak için birer anahtar niteliğindedir.

Yasaların ilginçliği bazen güldürse de, altlarında yatan sebepler çoğunlukla mantıklıdır. Kültürel farklılıklar, coğrafi şartlar ve toplumsal hassasiyetler, her ülkenin kendi “normalini” yaratır. O yüzden seyahate çıkmadan önce, bavul hazırlamak kadar yasaları da araştırmakta fayda var. Zira bazen en küçük ihlal, sizi oldukça büyük bir şaşkınlığa uğratabilir.

“TÜRK PROMETHELER”

Cumhuriyet Ateşiyle

Avrupa'ya Yollanan Bir Nesil

Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında, genç Türkiye Cumhuriyeti'nin “yeni nesil” kadrolarını oluşturmak üzere Avrupa'ya gönderilen öğrenciler üzerinden bir tür “ateş çalan kahramanlar” örneğini ele alacağız. Bu bağlamda, yazar Kansu Şarman'ın kitabı “Türk Promethe'ler”, sembolik olarak Prometheus mitinden esinlenen bu genç beyinlerin Türkiye'ye dönüş hikâyelerini; eğitim, mücadele ve dönüşüm ekseninde aktarıyor.

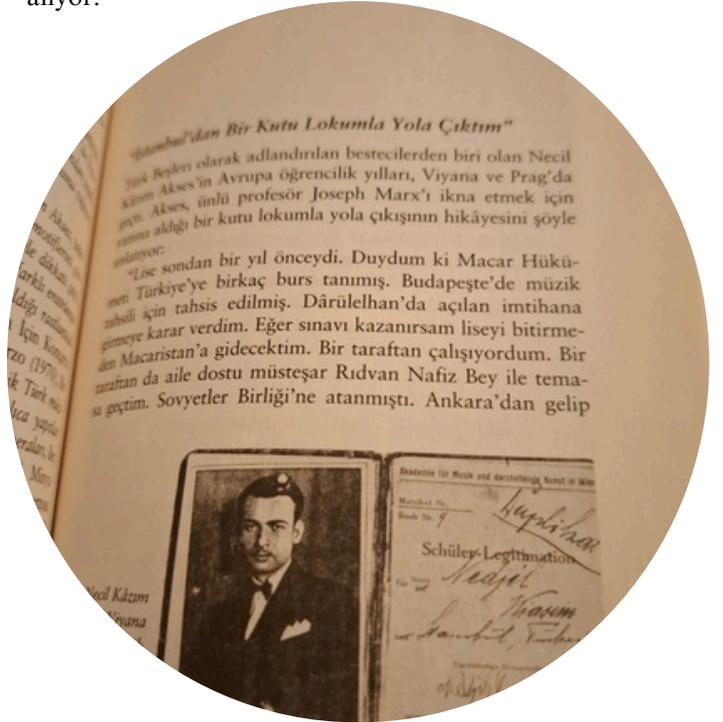
Yunan mitolojisinde Prometheus, tanrılardan ateşi çalıp insanlara götüren figürdür; bilgi, uygarlık ve isyanla ilişkilendirilir. Bu mitolojik imge, Batı düşünce geleneğinde insanın kendini aşma, bilgiye erişim ve otoriteyle çatışma halinde olduğu bir simge olarak görülmüştür.

Türk Promethe'ler” başlığı da bu mitolojik çağrışımı kullanarak, Cumhuriyet'in gençlerini “**ateşi alıp dönmek**” üzere gönderilenler olarak adlandırılıyor ve laikleşme, çağdaşlaşma, bilim-sanat alanlarında görev üstlenecek, yurtdışında eğitim görüp Türkiye'ye dönerek birer kıvılcım olacak kişiler. Kitabın tanıtımında yer alan “Sizi bir kıvılcım olarak gönderiyorum; volkan olup dönünüz!” ifadesi bu anlamı doğrudan aktarıyor. Bu çerçevede bu gençler, yalnızca bireysel başarılarının peşinde koşan öğrenciler değil; Türkiye'nin modernleşme hedefinin, cumhuriyetin ideallerinin taşıyıcıları olarak görülüyorlar.

1923'te Cumhuriyet'in ilanından sonra Türkiye, bilim, teknik, hukuk, eğitim, sanat ve yönetim alanlarında yeni kadrolar yetiştirme zorunluluğu hissetti. Bu amaçla yurtdışına öğrenci gönderimi yaygınlaştı.

“Türk Promethe'ler” kitabında yer alan 40 kadar örnek, 1925-1945 yılları arasında Avrupa'ya gönderilip, dönüştürülüp Türkiye'de görev üstlenen gençlerden oluşuyor. Gönderilen öğrenciler için koşullar kolay değildi: Dil bariyerleri, farklı eğitim sistemleri, savaş koşulları (özellikle II. Dünya Savaşı döneminde), geri dönüşte görev bulma, idealler ile gerçek arasındaki açma gibi etkenler önemliydi. Kitapta bu öğrencilerin anıları, tanıklıkları bu yönleriyle de ele alınıyor.

Bu süreç, bir yönüyle “yurtdışında yetiştirilmiş elit kadro” biçiminde değerlendirilebilir; öte yandan, bu seçim süreci, toplumsal yapı, imkanlar, sınıfsal farklılıklar açısından da dikkat çekiyor. Kitaba dair yorumlarda, “genellikle varlıklı ailelerin çocuklarının bu imkândan yararlanabildiği” biçiminde bir tespit de yer alıyor.

“Türk Promethe'ler” olarak tanımlanan bu öğrenciler, Türkiye'ye döndüklerinde yalnızca bir diploma değil, bir misyonun taşıyıcısı oldular. Bilim dünyasında öğretim üyesi, sanat alanında öncü, idari yönetimde görevli oldular. Kitapta örnek olarak anılan isimler arasında Afet İnan, Mahir Canova, Bedrettin Tuncel gibi Türkiye'nin modernleşmesine katkı veren akademisyen ve sanatçı figürleri sayılıyor.

“Türk Promethe’ler” olarak tanımlanan bu öğrenciler, Türkiye’ye döndüklerinde yalnızca bir diploma değil, bir misyonun taşıyıcısı oldular. Bilim dünyasında öğretim üyesi, sanat alanında öncü, idari yönetimde görevli oldular. Kitapta örnek olarak anılan isimler arasında **Afet İnan**, **Mahir Canova**, **Bedrettin Tuncel** gibi Türkiye’nin modernleşmesine katkı veren akademisyen ve sanatçı figürleri sayılıyor.

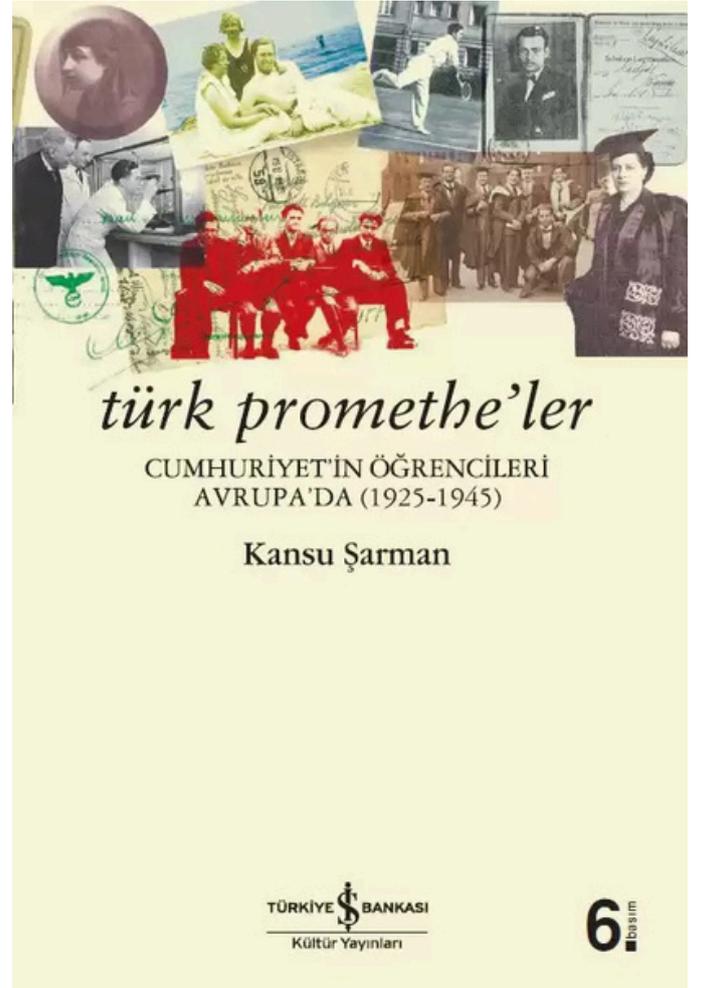
Bu gençlerin Türkiye’deki görevleri, yalnızca bireysel kariyer değil; “yeni Türkiye ideali”nin somut adımlarıdır. Eğitimle, araştırmayla, öğretimle, sanatla toplumun zihniyet dönüşümüne katkı sağladılar. Öte yandan bu misyonun yükü de büyüktü; yurtdışında eğitim görmek bir ayrıcalıktı ama dönüp görevini yerine getirmek sosyal ve bireysel bir sorumluluktan ibaretti. Modernleşme süreci içinde “batılılaşma”, “çağdaşlaşma” gibi kavramlarla özdeşleşmiş bu gençlerin üzerindeki baskı da ciddi düzeydeydi.

“Türk Promethe’ler” olgusuna dair birkaç kritik değerlendirme yapılabilir.

Seçicilik ve eşitsizlik: Gönderilen öğrencilerin seçimi, imkânları ve arka planları açısından homojen değildi. Bu durum, modernleşme sürecinin bazı kesimlere daha çok imkân sunduğunu gösteriyor

Görev ve dönüşüm: Bu gençler, Türkiye’ye dönüşlerinde yalnızca kendi kariyerlerini değil, toplumsal dönüşümü de üstlendiler. Bu açıdan “ateşi götürüp geri dönme” metaforu anlamlıdır. Tarihsel miras: Bugün Türkiye’nin akademik, bilimsel, kültürel kadrolarının bir kısmı bu kuşağın mirası üzerine inşa edilmiştir. Dolayısıyla “Türk Promethe’ler”in etkisi hâlâ sürmektedir.

Eleştirel perspektif: Bu sürecin “yüksek ideallerle yola çıkıp gerçeklerle yüzleşme” boyutu da önemlidir. Yurtdışına gönderilen gençlerin yalnızca başarılı olmaları değil, Türkiye’de karşılaştıkları sistemle ilişki kurmaları ve dönüşümlere katkı vermeleri gerekmiştir.

“Türk Promethe’ler”, yalnızca bir dönem öğrencilerinin yurtdışına gönderilmesi hikâyesi değil; Cumhuriyet’in genç Türkiye’sinin “çağdaşlaşma” ve “modernleşme” hedeflerine kendi gençlerini aracılık ederek dâhil etme hamlesinin edebi ve sembolik ifadesidir. Bu gençler, bir kıvılcım olarak gönderilmiş ama Türkiye için bir volkan etkisi yaratmışlardır.

Bugün biz de bu mirası hatırladığımızda şunu düşünmeliyiz: Yalnızca yurt dışı eğitimle değil, bilgiyle, sorumlulukla, dönüşümle “ateşi taşımak” hâlâ anlamlıdır. Ve bu gençlerin üzerindeki ideal yük, bugün başka biçimlerde yeni kuşaklara aktarılmaktadır.

Yeni Odak okurları için şunu ifade edebilirim; bu kuşağın hikâyesi yalnızca geçmişe ait değil, bugün “yeni bilgilerle, uluslararası etkileşimle, Türkiye için katkıyla” yollar arayan gençler için bir referans noktasıdır. Ve belki de her “Türk Prometheus”, tuttuğu ateşi yalnızca kendisi için değil, ülke için yakmalıdır.

AL GÖZÜM SEYREYLE:

Hışvahan Ve Antep'in Hamamları

Antep denilince ilk aklımıza gelen Kurtuluş Savaşında verdikleri bağımsızlık mücadelesi ve Gazi ünvanını nasıl aldıklarıdır. Şimdilerdeyse tarih kokan sokaklarının arasında birbirinden lezzetli ve coğrafi işaret almış yemekleri geliyor. Bu kentin insanları yiyip içmeye kutsallık derecesinde bakıyorlar.

Yemek kültürü daha sabah kahvaltısıyla başlıyor. Sabah uyandığınızda 'hadi güzel bir kahvaltı yapalım' dediğinizde, kaşarından, antep peynirine, simit aşından menemene, ballı, pekmezli, tahinli, sıcak lavaşla, tırnaklı pidesiyle, kaymağıyla, çeşit çeşit zeytiniyle, fıstıklı katmeriyle padişahlara layık masalarda ağırlandığınız. Hani kuş sütü eksik derler ya, isterseniz onu bile bulup masaya getirirler bundan eminim.

Memleketlerinde beni ağırlayan sevgili dostlarım **N. Sibel Güldüren ve Merve Saygı** ilk durağımız kahvaltı için Hışvahan oldu. Güler yüzlü personeli, büyü bozulmamış doğal haliyle adından da anlaşılacağı üzere burası bir han...

Hışva (Pamuk Kozası) Han olarak da bilinen bu han 1563-1577 yılları arasında Lala Mustafa Paşa'nın Halep ve Şam Beylerbeyliği görevinde bulunduğu yıllarda yapılmış olduğu söylenmektedir. Tek katlı hanlar gurubuna giren yapı Gaziantep'in en eski hanı. Hanın kuzey cephesinde yola açılan hacimlerin dükkan olarak, iç bölümde ise avluya açılan odaların yolcuların konaklamaları amacıyla, revaka açılan mekanların ise depo ve ahır olarak kullanıldığı düşünülmektedir.

Tarihi dokunun içinde bundan yüzlerce yıl önce bu handa kimlerin konaklamış olabileceğini düşünürken buluyorsunuz kendinizi. İpekyolunun yolcularının bu handa kaldığını, ne pazarlıklar yapıldığını, ne yorgunlukların çıkarıldığını ve duvarlara sinmiş sırların sizinle konuştuğunu düşünüyorsunuz. Sanki birazdan atlı bir yolcu gelecek ve 'Hey hancı boş odan var mı?' diye soracakmış gibi kapıyı gözlüyorsunuz. Karnınız doysa bile bu ruhani atmosferde biraz daha kalmak için kahvaltı keyfinizi de uzatıyorsunuz.

Kahvaltı bitip kalktığımızda taş kapıdan dışarı caddeye çıkınca sol tarafa dönüp köşeyi tekrar döndüğünüzde Hamam Müzesine ulaşıyorsunuz. Boş yere Antep'in Hamamları dememişler. Hamam kültürüne ait ne varsa burada sergileniyor. Hamam tasından, peştemala, takunyadan, nargileye, sabundan keseye her şey usulünce sergilenmiş. Damat hamamından, kırk çıkarmaya kadar her türlü ritüelin heykelleri de her bir odasında düzenlenmiş.

Geçenlerde sosyal medyada bir videoya denk gelmiştim. Avrupalılar sık sık banyo yapınca hastalanıp öleceklerini düşünürlermiş ve Anadolu'daki ve Orta Asya'daki insanlara sık yıkandıkları için barbar gözüyle bakarlar. Oysa geleneğimizde hamamların yeri başkadır. Gelin hamamı, güveyi hamamı, hamam sefası, tellak, takunya, kese gibi hamama özgü terimler hala günlük hayatımızda yerini korur. Gezerken kendi memleketimin hamamlarını düşündüm. Hala faaliyet göstermesine rağmen gittikçe daha az rağbet görmesi yüreğimi sızlattı. Yine de kaybolup gitmesini engellemek için böylesi güzel bir düşünceyi hayata geçirenleri yürekten kutluyorum.

AL GÖZÜM SEYREYLE:

Elmacı Pazarı ve Tahmis Kahvecisi

Bugün Elmacı Pazarı ve Tahmis Kahvecisi, hem yerli hem yabancı turistlerin uğrak noktasıdır. UNESCO'nun "Yaratıcı Şehirler Ağı"na gastronomi alanında dâhil ettiği Gaziantep'in ruhunu anlamak isteyenler için bu iki mekân adeta birer mihenk taşıdır. Her taşında tarih, her nefesinde kültür saklı olan bu yerler, Gaziantep'in yalnızca bir lezzet durağı değil; bir yaşam biçimi, bir medeniyet aynası olduğunu hatırlatır.

Gaziantep, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, kadim sokakları ve zengin mutfak kültürüyle yaşayan bir şehir müzesi. Bu kültürel zenginliğin en canlı örneklerinden biri de Elmacı Pazarı ve Tahmis Kahvecisi. Yalnızca alışveriş yapmak ya da kahve içmek için değil, geçmişle temas etmek, Anadolu'nun ticaret ve sosyalleşme geleneğini hissetmek isteyenlerin vazgeçilmez rotası.

Gaziantep'in kalbindeki Elmacı Pazarı, yaklaşık 250 yıllık çarşının adı, eskiden çok nadir bulunan elmanın (alma) tane ile satılması sayesinde "**Elmacı / Almacı Pazarı**" olarak anılmaya başlanmış.

Elmacı Pazarı, Gaziantep'in tarihî çarşıları içinde en özgünlerinden birisi. Baharatlar, kuruyemişler, bakır işlemeciliği, yemeni ustaları ve iğne oyalarıyla adeta bir kültür mozaïği sunuyor. Her dükkân, geçmişin bir parçasını bugüne taşıyan birer zaman kapsülü. Mis gibi tarçın, karabiber, zahter kokuları arasında yürürken, yerel halkla iç içe olmak, bu pazarın en kıymetli yanı. Elmacı Pazarı yalnızca bir ticaret alanı değil, aynı zamanda Gaziantep'in yaşayan belleği.

Gaziantep'in tarihi atmosferini en güçlü şekilde hissettiren mekânlardan biri de Tahmis Kahvecisi. 1635 yılında Mevlevihane'ye gelir sağlamak amacıyla inşa edilmiş. "**Tahmis**" kelimesi, kahve dövülen yer anlamına geliyor; bu da mekânın yalnızca bir kahvehane değil, aynı zamanda kahvenin işlendiği bir merkez olduğunu gösteriyor. Ahşap tavanları, taş duvarları ve geleneksel dekoruyla zamanın ruhunu taşıyan Tahmis, yüzyıllardır şehrin kültürel ve sosyal hayatının vazgeçilmez bir parçası olmuş. Tahmis Kahvesi, yangınlar ve yıkımlarla birçok kez yok olma tehlikesi geçirmiş ancak her defasında küllerinden doğmuş. Közde pişen Türk kahvesi, menengiç ve dibek kahvesi gibi yöresel tatlar eşliğinde, burada geçmişle bugün iç içe yaşanıyor. Hem yerel halkın hem de ziyaretçilerin buluşma noktası olan bu kahve, sohbetin, kültürün ve hafızanın odası gibi.

Her adımda tarihin izleri, her yudumda kültürün özü var. Bu iki mekâna uğramak, yalnızca bir gezinti değil; bir şehri anlamının en samimi yolu gibi.

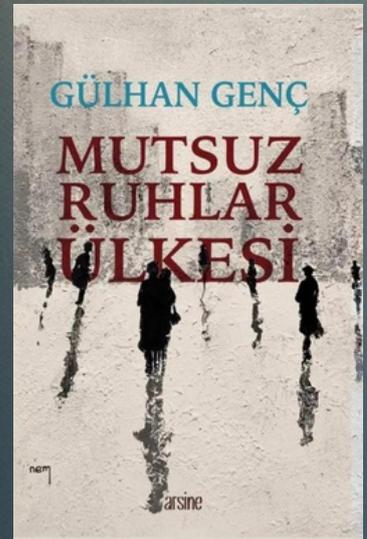
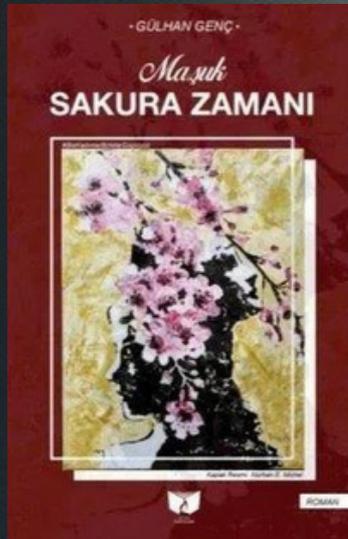
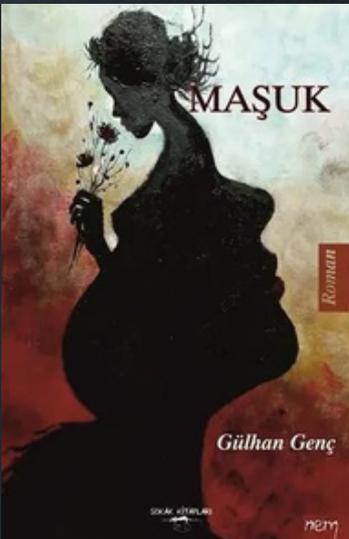
Sevgili rehberlerim **N. Sibel Güldüren** ve **Merve Saygı** ile Tahmis Kahvecisinde menengiç kahvelerimizi yudumlarken, sizler de gezi planlarınıza Gaziantep'i dahil etmeyi unutmayın.

GÜLHAN GENÇ

www.yeniodak.net

Gülhan Genç'in kaleminden çıkan bu çarpıcı hikâye, ölmüş bir kadının geride bıraktığı en kıymetli emanetinin, taşıyıcı annelikle dünyaya getirme cesaretini gösteren insanların, vicdanlarıyla verdikleri içsel hesaplaşmayı anlatıyor.

Ahlaki sınırlar, toplumsal yargılar ve kişisel fedakârlıklarla örülü bu dramatik yolculuk, okuyucuyu da bu derin kaosun içine sürüklüyor.

Kendini Zengin Hissetmenin Gizli Formülü: Marka ve Kimlik

Günümüz toplumunda markalar sadece ürün ya da hizmet sunmanın ötesine geçmiş, bireylerin kimliklerini şekillendiren güçlü semboller haline gelmiştir. İnsanlar, sahip oldukları eşyalar aracılığıyla sosyal çevrelerinde bir yere konumlanmak, kendilerini ifade etmek ve ait oldukları grubu göstermek isterler. Bu durum, özellikle ekonomik olarak kısıtlı olan kesimlerde bile “markalı ürün kullanma” gibi tüketim alışkanlıklarına yol açar.

Örneğin, asgari ücretle çalışan bir bireyin Apple’ın son model telefonunu kullanması ya da Hermes giyinmek, Rolex takmak gibi nispeten yüksek fiyatlı markaları tercih etmesi, sadece bir tüketim tercihi değil, aynı zamanda bir “kendini daha zengin hissetme” arzusunun dışı vurumudur. Bu davranış, kişinin ekonomik gerçekliğinin ötesinde, statüsünü yükseltme ve sosyal kabul görme çabasını yansıtır.

Markalar, tüketici psikolojisi üzerinde derin etkiler yaratır. Güçlü bir marka, kullanıcıya sadece kaliteli bir ürün sunmakla kalmaz; aynı zamanda ona ait olduğu algısını, kendini değerli hissetme hissini ve sosyal bir kimlik kazandırır. Bu psikolojik etki, özellikle ekonomik olarak daha zor şartlarda yaşayan bireylerde, kendini değerli hissetme ve toplumda saygınlık elde etme ihtiyacını karşılamak için tüketim davranışlarında önemli rol oynar.

Tüketim sadece maddi ihtiyaçları karşılamaktan çok daha fazlasıdır; bireylerin kimliklerini inşa etme aracıdır. Markalar aracılığıyla insanlar, hangi sosyal sınıfa ait olduklarını, yaşam tarzlarını ve hatta hayata bakış açılarını dışı vururlar. Bu nedenle, bazı kişiler için pahalı markalar kullanmak, bir statü sembolü, sosyal prestij ve “daha iyi bir yaşamın” göstergesidir.

Bu bağlamda marka, sadece bir ürün tercihi değil, bireysel bir vitrin haline geliyor. Giyilen kıyafetten kullanılan telefona, gidilen kahve zincirinden tatil yapılan otellere kadar her tercih, kişinin kimliğinin bir uzantısı gibi algılanıyor. Aslında çoğu zaman bu tercihler, ekonomik gerçeklerle çelişse de, kişinin sosyal statüsünü “mış gibi” göstermek istemesi bu çelişkiyi görünmez kılıyor. Böylece tüketim, sadece ihtiyaçları değil, kimlikleri de satın alma çabasına dönüşüyor.

Ekonomik gerçeklik ve hayaller arasındaki bu çatışma, bireyleri bütçelerinin üzerinde harcama yapmaya, kredi kartlarına veya taksitlere yönlendirebilir. Burada önemli olan, tüketim alışkanlıklarının farkında olmak ve kendi ekonomik durumuna uygun bilinçli tercihler yapabilmektir.

Markalarla kurduğumuz ilişki, yalnızca alışveriş tercihlerimizi değil, kendimize ve çevremize dair algımızı da şekillendiriyor. Ancak bu ilişki, sınırlarını kaybettiğinde kimlik, özgüven ve başarı gibi kavramlar birer logoya indirgeniyor. Tüketim kültürünün dayattığı bu görünürlük yarışı, bireyi gerçek ihtiyaçlarından uzaklaştırarak, aidiyet duygusunu sahip olduğu ürünlerle tanımlamasına neden olabiliyor. Oysa bireyin değeri; marka etiketlerinde değil, üretkenliğinde, düşünce derinliğinde ve topluma kattığı anlamda gizlidir. Tüketimin kimlik üzerindeki etkisini fark etmek; kişisel farkındalık, finansal bilinç ve özgürlük için ilk adımdır. Gerçek prestij, başkalarının gözünde zengin görünmek değil; kendi hayatını özgürce şekillendirebilme gücüdür.

Unutmayalım; sahte zenginlik gerçek yoksulluğu getirir...

Hayat, büyük olayların değil; küçük ayrıntıların toplamıdır. O yüzden insanı anlamak, yalnızca söylediklerine değil, söylemediklerine de kulak vermekle başlar. Çünkü gerçek anlam, çoğu zaman satır aralarında gizlidir. Ve bir insana duyulan saygının en güçlü hâli de, o kişinin teferruatlarına gösterilen özenle kendini belli eder.

TEFERRUAT, TEVAZU VE İNSANA SAYGI ÜZERİNE

“Teferruat” kelimesi, halk arasında çoğu zaman “önemsiz detaylar” gibi algılanır. Oysa hayat, tam da bu detaylardan örülür. Bir insanın sabah çayını şekersiz içmesi, konuşurken gözlerini kaçırmaması, bir şarkının ortasında derin bir nefes alması ya da aniden dalıp gitmesi... Bunların hiçbiri tesadüf değildir. Her biri, onun iç dünyasına açılan incecik pencerelerdir görmeyi bilene...

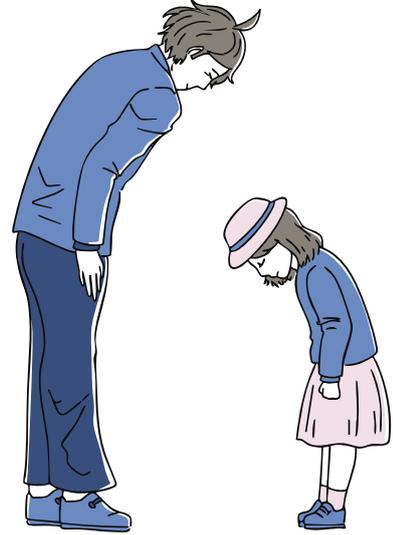
İnsana saygı, onu değiştirmeye çalışmadan kabul etmektir. Ancak bu kabul, yüzeysel bir hoşgörü değil; onun detaylarını tanıma çabasıyla mümkün olur. İnsanların nereden geldiğini, ne taşıdığını, hangi acıların, sevinçlerin içinden geçerek bugünkü hâline ulaştığını bilmeden onları yargılamak; bir kitabı kapağına bakarak anlamaya çalışmak gibidir. Saygı, kapağı kapalı bir kitabın içine önyargı taşımadan bakabilmektir.

“Tevazu, insanın görünmeyen asaletidir...”

Ve belki de en önemlisi: Teferruatlar üzerinden kurulan bu saygı, yalnızca karşımızdakini değil, bizi de yüceltir. Çünkü dikkat göstermek, özenli olmak, empati kurmak, ruhu inceltir. Bu da sadece ilişkileri değil, insanın kendi iç yolculuğunu da derinleştirir.

Kısacası, insana duyulan saygı; onun büyük başarılarına değil, küçük inceliklerine gösterilen değerle saklıdır. Ve bir insanı gerçekten tanımak, onu anlamaya niyet etmektir. Bu niyeti gösterdiğimiz her an, dünyayı biraz daha yaşanır kılarız.

Teferruatlara dikkat etmek, aynı zamanda bir empati biçimidir. “Bir insan neden böyle davranıyor?” diye sormak; onu eleştirmekten önce anlamayı seçmektir. Zamanında kırılmış bir insanın temkinli suskunluğunu görmek, özgüveni zedelenmiş birinin sürekli onay bekleyişine sabırla yaklaşmak, geçmişinde terk edilmiş birinin “fazla sahiplenici” oluşuna kızmamak... Bunlar empati değilse nedir?

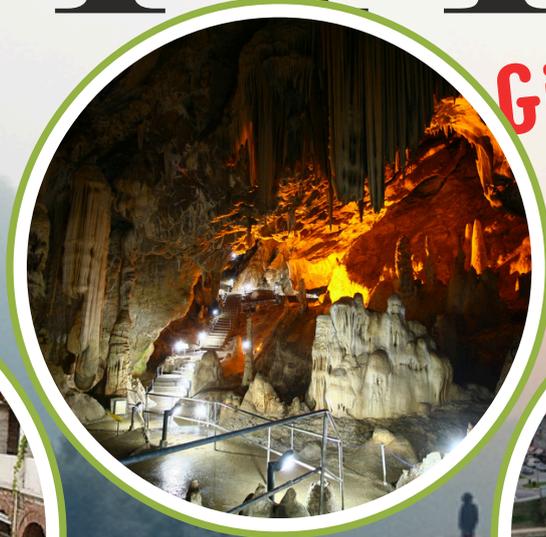
Birisiyle konuşurken onun ismini bilmek ve ismiyle hitap etmek, insana verilen en temel saygı göstergelerinden biridir. Özellikle iş hayatında, alt kadronuzda çalışan kişilere yalnızca bir unvan ya da görev tanımıyla değil, ismiyle hitap etmek; o kişinin varlığını ve emeğini fark ettiğinizi gösterir. Bu, hem motivasyonu artırır hem de aidiyet duygusunu güçlendirir. İnsan, adının anıldığı yerde kendini değerli hisseder. Unutulmamalıdır ki bir kurumun saygınlığı, sadece üst yöneticilerin davranışlarıyla değil, en alt kademeye gösterilen incelikli saygıyla da ölçülür.

Modern yaşamın hızla akan ritmi, bizi yüzeyselliğe mahkûm ediyor. Kalabalıklar içinde yalnızlaşan insanlar, giderek daha az anlatıyor, daha çok saklıyor kendini. İşte bu yüzden teferruatlar daha da önem kazanıyor. Bazen bir söz, bazen bir bakış, bazen bir alışkanlık... Bize bir insanın ruh hâlini fısıldayan minik detaylar, o kişiye gösterdiğimiz saygının ve ilginizin aynasıdır. Bazen bir insanı anlamak için kalabalık cümlelere değil, sadece dikkatle bakmaya ve yargısız dinlemeye ihtiyaç vardır. Çünkü insan, detaylarında gizlidir. Ve ancak saygıyla bakıldığında bütün güzelliğiyle görünür.

TOKAT ÖZEL

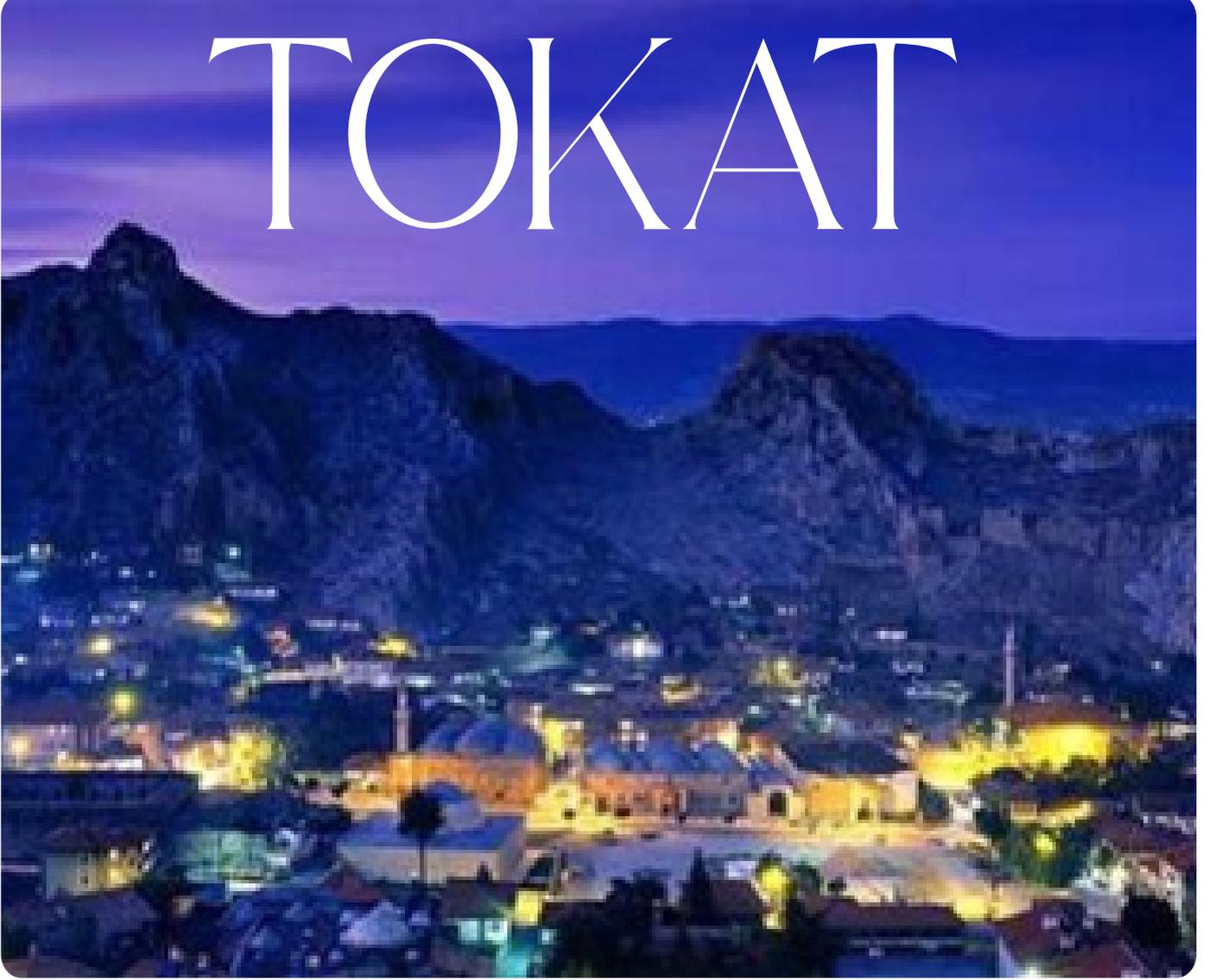
TOKAT'a

Gitmek Gerek

Taşında Tarih, Sokağında Hikâye, Ruhunda Medeniyet Saklı Şehir;

TOKAT

Anadolu'nun kalbinde, dağların gölgesinde saklı bir şehir Tokat. Binlerce yıllık geçmişiyle medeniyetlerin iz bıraktığı bu topraklar, yalnızca şehir merkeziyle değil, her biri kendi kimliğini koruyan ilçeleriyle de eşsiz bir kültürel mozaik sunar. Reşadiye'nin şifalı sularından Niksar'ın tarihi surlarına, Zile'nin destansı kalelerinden Erbaa'nın bereketli ovalarına kadar Tokat'ın her ilçesi, hem doğanın cömertliğini hem de geçmişin izlerini bugüne taşır.

Evliya Çelebi'nin anlatımıyla Tokat; hanları, hamamları, camileri ve pazarlarıyla zamanın ruhunu taşıyan bir şehir değil, zamanın kendisidir. "Burada her sokak bir efsane, her taş bir hikâye fısıldar" anlatır. Tokat Kalesi'nin görkemi, ovaya hükmeden asaletle sadece bir yapı değil, dönemin stratejik aklıdır. Evliya Çelebi'nin kaleminden Tokat, geçmişin zarafetini bugüne taşıyan, hâlâ aynı heybetle ayakta duran bir tarih beldesi olarak çıkar karşımıza. Onun gözünden Tokat'a bakmak; bir şehrin değil, bir hafızanın içinde yürümektir.

NIKSAR

Tokat'ın tarih kokan ilçesi Niksar, adeta bir açık hava müzesi gibidir. Danışmentlilere başkentlik yapmış bu kadim yerleşim, Türk-İslam mimarisinin seçkin örneklerini bünyesinde barındırır. Niksar Kalesi'nden şehre baktığınızda geçmişin ne kadar sağlam temellere oturduğunu hissedersiniz. Ilıman iklimi, verimli toprakları ve kültürel birikimiyle Tokat'ın en değerli hazinelerindedir.

ERBAA

Yeşilirmak'ın can verdiği Erbaa, Tokat'ın yükselen değeri. Genç, dinamik ve üretken bir ilçe olarak bölgenin tarımsal gücünü temsil eder. Tütün diyarı olarak anılan Erbaa, bugün artık asma yaprağı, sanayi ve eğitimde de önemli adımlar atıyor. Her yıl düzenlenen Erbaa Kültür ve Sanat Festivali, ilçenin sosyal hayatına canlılık katıyor

TURHAL

Cumhuriyet tarihinin ilk sanayi yatırımlarından biri olan şeker fabrikasıyla bilinen Turhal, Tokat'ın ekonomik lokomotifidir. Geniş ovası ve sanayi altyapısıyla tarım ve üretimi başarıyla harmanlayan bir merkezdir. Aynı zamanda kültürel yapısıyla da güçlü olan ilçe, Tokat'ın modern yüzlerinden biridir.

ZİLE

Tarihe "Veni, Vidi, Vici" sözüyle kazınan yer: Zile. Sezar'ın mektubuna ilham olan bu topraklar, yalnızca tarihiyle değil, doğal güzellikleri ve zengin tarımıyla da göz kamaştırır. Zile Kalesi, hâlâ zamana meydan okurcasına ayakta durur. Zile ilçesinde yapılan kazılar sonucu gün yüzüne çıkan bir mozaik, uzmanlar tarafından Roma dönemine ait kamu binası kalıntısı olarak değerlendiriliyor. Şehrin bağları, lezzetiyle meşhur beyaz pekmezi, üzüm pestili ve kömesiyle hem damaklara hem yüreklere dokunur.

ARTOVA

Artova, Tokat'ın güneybatısında yer alan, doğasıyla huzur veren sakin bir ilçesidir. Tarihi derinliği, tarıma dayalı ekonomisi ve samimi insanlarıyla bilinir. Özellikle tahıl üretimi ve hayvancılık Artova'nın geçim kaynakları arasında önemli yer tutar. Yeşil tepelerle çevrili, tertemiz havası ve dingin yaşamıyla Artova, kalabalıktan uzak Anadolu'nun gerçek yüzünü sunar.

YEŞİLYURT

Adını yeşilinden alan Yeşilyurt, doğallığın ve sadeliğin buluştuğu bir yerdir. Tokat'ın en küçük ilçelerinden biri olsa da, üretken ve içten halkıyla güçlü bir dayanışma örneği sunar. Tarım, küçük ölçekli hayvancılık ve el işi ürünlerle geçim sağlanan bu ilçede, huzurun tarifi saklıdır.

ALMUS

Almus, Tokat'ın saklı cenneti. Almus Baraj Gölü etrafında kurulmuş bu huzurlu ilçe, doğaseverlerin ve kampçıların gözdesi hâline gelmiştir. Göl manzarası, serin iklimi ve yemyeşil doğasıyla adeta bir tabloyu andırır. Burada zaman yavaşlar, insan dinginliği yeniden hatırlar.

BAŞÇİFTLİK

Tokat'ın kış güzeli. Karlar altındaki dağları, bereketli patates tarlaları ve tertemiz havasıyla dört mevsim farklı bir güzellik sunar. Küçük ama dirayetli bir ilçedir. Doğa ile iç içe, huzurlu bir yaşamın mümkün olduğu nadir yerlerden biridir. Son zamanlarda kayak merkezleri ile kış turizminde de sık sık adı geçmektedir.

REŞADİYE

Şifa kaynağı kaplıcaları, tertemiz yaylaları ve oksijen deposu doğasıyla Reşadiye, doğayla iç içe yaşamak isteyenlerin ideal adresidir. Aynı zamanda kültürel dokusu da güçlü olan ilçede, geleneksel Tokat evlerini görmek mümkündür. Yayla turizmi ve doğa yürüyüşleri açısından büyük potansiyele sahiptir.

SULUSARAY

Termal suları ve antik kentle bilinen Sulusaray, Tokat'ın en mistik ilçelerinden biridir. Sebastopolis Antik Kenti, Roma döneminden kalma taş yapılarıyla ziyaretçilerini büyüler. Aynı zamanda termal turizm açısından büyük öneme sahiptir. Şifa arayanlar için hem geçmişin izlerini hem doğanın cömertliğini sunar.

Tokat'ın Geleceğini Birlikte Yazıyoruz

Tokat artık geçmişin gölgesinde yürüyen değil, kendi yolunu aydınlatan bir şehir. Bu dönüşümün merkezinde ise, klasik kalıpları kıran bir yönetim anlayışı yer alıyor. Tokat Belediye Başkanı Mehmet Kemal Yazıcıoğlu, yalnızca soyadının mirasını taşıyor; o mirası kendi duruşuyla yeniden tanımlıyor. Onun belediyeciliğinde yüksek perdeden vaatler değil, sade ama etkili dokunuşlar öne çıkıyor. Tabela belediyeciliğinden uzak, şehri sokak sokak gezen, halkla aynı göz hizasında duran bir anlayış bu. Tokat'ta artık yönetim, bir makamdan değil, mahallenin içinden sesleniyor.

Mehmet Kemal Yazıcıoğlu, Tokat'ın ruhunu yeniden inşa ederken, sadece yol yapan değil, gönül yapan bir başkan olarak öne çıkıyor. Bugün Tokat'ta hizmet, görünmek için değil, iz bırakmak için yapılıyor. Ve bu izler, Tokat'ı geleceğe taşıyan en sağlam yol haritası oluyor.

Tokat'ta belediyciliği bir makam değil, bir dönüşüm aracı olarak görüyor gibisiniz. Bu dönüşümün en belirgin izi nedir sizce?

• **Mehmet Kemal Yazıcıoğlu:**

Ben belediyciliği bir koltuk, bir statü olarak görmüyorum. Bu makam, bir şehrin kaderine dokunma fırsatıdır. Tokat'ta dönüşümün en belirgin izi, insanın merkeze alınmasıdır. Beton değil, insan öncelikli bir şehircilik anlayışı kuruyoruz. Çünkü şehir, sadece yapılarla değil, yaşayanlarla anlam kazanır.

“Tokat'ı geleceğe hazırlamak” derken sadece projelerden değil, bir anlayıştan söz ediyorsunuz. Bu anlayışı birkaç kelimeyle nasıl tanımlarsınız?

• **Mehmet Kemal Yazıcıoğlu:**

Dürüstlük, samimiyet, üretkenlik ve sürdürülebilirlik. Biz günü kurtaran değil, geleceği inşa eden bir belediycilik anlayışına inanıyoruz. Tokat'ı sadece bugünün değil, yarının da şehri yapma gayretindeyiz.

Belediycilikte vizyon mu, halkın talebi mi önceliklidir? Bu iki dengeyi nasıl kuruyorsunuz?

• **Mehmet Kemal Yazıcıoğlu:**

Halkın talebi, vizyonun pusulasıdır. Halktan kopuk bir vizyonun anlamı yoktur. Biz vizyonumuzu halkla birlikte şekillendiriyoruz. Çünkü Tokat'ta değişimi, halkın sesiyle başlattık.

Tokat'ta belediyciliği bir makam değil, bir dönüşüm aracı olarak görüyor gibisiniz. Bu dönüşümün en belirgin izi nedir sizce?

• **Mehmet Kemal Yazıcıoğlu:**

Evet, bu bir tercih değil, bir zorunluluktur. Tokat'ın kimliği, tarihiyle geleceğini buluşturan bir dengeye dayanıyor. Biz bu dengeyi koruyarak, Tokat'ı sadece yaşanacak değil, yaşatılacak bir şehir haline getirmek istiyoruz.

Yerel yönetimlerde vizyonu olan bir başkan, kimi zaman bürokratik dirençle karşılaşır. Siz bu direnci nasıl kırıyorsunuz?

• **Mehmet Kemal Yazıcıoğlu:**

Bürokrasiyle çatışarak değil, ikna ederek. Ortak akılla hareket ediyoruz. Ekibime her zaman söylüyorum: “Hizmette niyet halis olursa, zorluklar kendiliğinden aşılır.” Tokat için samimiyetle çalıştığımızda, hiçbir direnç uzun sürmez.

Belediycilikte liyakatten taviz vermemek, bugün Türkiye’de cesur bir duruş sayılıyor. Siz bu cesareti nasıl koruyorsunuz?

• **Mehmet Kemal Yazıcıoğlu:**

Liyakat, bir belediyenin vicdanıdır. Biz göreve gelirken kimseye söz vermedik; sadece Tokat'a söz verdik. Doğru insanlarla, doğru işler yapmak cesaret değil, ahlaki bir zorunluluktur.

Sistemin içinde kalıp sistemi değiştirmek” sizce mümkün mü?

• **Mehmet Kemal Yazıcıoğlu:**

Mümkün. Zor ama imkânsız değil. Değişim, dışarıdan değil, içeriden başlar. Biz sistemin içinde, sistemi daha adil, daha verimli hale getirmek için mücadele ediyoruz.

Tokat halkı sizi çoğu zaman sahada, doğrudan insanlarla iletişimde görüyor. Bu bir tercih mi, yoksa yönetim tarzınızın özü mü?

• **Mehmet Kemal Yazıcıoğlu:**

Bu benim tarzım değil, inancım. Belediyecilik halktan uzak bir makam odasında yapılamaz. Tokat’ın sokaklarında olmak, insanın gözünün içine bakmak, onların derdini anlamaktır. Bu şehirle aynı yolda yürümek, bizim için bir sorumluluktur.

Güçlü liderlik çoğu zaman yalnız kalmayı da beraberinde getirir. Yalnız kaldığınız anlarda size yön veren ilke nedir?

• **Mehmet Kemal Yazıcıoğlu:**

İnanığım yoldan sapmamaktır. Zaman zaman yalnız kalırsınız ama doğru bildiğiniz yolda yürüyorsanız, aslında yalnız değilsinizdir. Çünkü halkın duası, samimiyetin gücü her zaman sizinle olur.

Son olarak, geleceğe dönüp baktığınızda Tokat halkının sizi nasıl anmasını istersiniz?

• **Mehmet Kemal Yazıcıoğlu:**

“Şehrine sözünü tutan başkan” olarak. İstiyorum ki yıllar sonra insanlar desin ki; ‘O dönemde Tokat gerçekten değişti. Halk kendini değerli hissetti.’ Çünkü en büyük miras, adınız değil; arkanızda bıraktığımız izdir.

Bu yeni belediyecilik anlayışıyla Tokat’ta yalnızca sokaklar değil, zihinler ve kalpler de yenileniyor. Şehir, geçmişin köklü mirasıyla geleceğin vizyonunu harmanlayan bir yolda ilerliyor. Bu değişimin mimarı, halkla birlikte yürüten, sahadan kopmayan, her adımında şehrin nabzını tutan bir isim: Mehmet Kemal Yazıcıoğlu. Tokat’a kazandırdığı bu samimi, çalışkan ve vizyoner yönetim için kendisine teşekkür ediyor; nice güzel hizmetlerde buluşmayı diliyoruz.

Tokat Belediye Başkanı Mehmet Kemal Yazıcıoğlu & Gazeteci Yazar Ayten Turan

Her Şey Tokat İçin: TOKKON'un Gözden Kaçan Mücadelesi

Tokat, yıllardır “dayanışma kenti” olarak anılır; ancak bugün bu dayanışmanın ne kadar gerçek olduğu sorgulanıyor. Dernek tabelaları çoğalırken, sahadaki sesler giderek azalıyor. Yardım kampanyaları artarken, insanın insana teması zayıflıyor. Peki, STK'lar birer gösteri alanına mı dönüştü, yoksa sessiz ama kararlı bir çabanın görünmeyen kahramanları hâlâ aramızda mı?

Bu soruların tam ortasında ise Tokat Konfederasyonu (TOKKON) Başkanı Ahmet Yılmaz yer alıyor. Yıllardır hemşehri dayanışmasının içinde; kimi zaman eleştirilerin hedefinde, kimi zaman Tokatlı kimliğini ayakta tutma mücadelesinde. Yeni Odak olarak, yalnızca projeleri değil; sivil toplumun vicdanını, samimiyetini ve geleceğini konuştuk. Bu söyleşide, Tokat'ın sivil damarını gerçekten kimlerin yaşattığını, kimlerin sadece vitrinde kaldığını birlikte göreceksiniz.

Yeni Odak: Ahmet Bey, sizi bu yola iten şey bir inanç mıydı, yoksa toplumsal bir boşluğa duyduğunuz tepki mi?

Ahmet Yılmaz: İkisi de benim için geçerliydi. Bunu biraz açarsak; memleketimi çok seviyorum. Hemşehrilerimin bir yerlere gelmesini çok istedim. Örfü, töresi, kültürü gün yüzüne çıkmalıydı. Tokat ilimizin siyasi, ticari ve bürokratik anlamda güç kazanması amacıyla bu hizmete talip oldum.

Yeni Odak: TOKKON'un kuruluş hikâyesi genellikle bir dayanışma hareketi olarak anlatılıyor. Gerçekte, bu Konfederasyonun doğuşunda bir “eksiklik duygusu” mu vardı Tokat STK'larında?

Ahmet Yılmaz: Evet, TOKKON bir dayanışma hareketidir. Bunu yaptığımız yardımlardan ve faaliyetlerden zaten görmüşsünüzdür. Ayrıca Tokat STK'larında bir boşluk hissi de vardı. Yeterince tanıtım yapılmıyordu. Daha açık söylemek gerekirse, Tokat'ın bir tarafının STK'ları mevcutken, diğer tarafın dernekleri bu kurumlara üye yapılmıyordu. İşte bu nedenle böyle bir yapı doğdu.

Yeni Odak: TOKKON'un en gurur duyduğunuz başarısı nedir? Peki, en büyük eksikliğinizi neydi?

Ahmet Yılmaz: En gurur duyduğumuz başarı, birlikte gerçekleştirdiğimiz “Tokat Günleri”dir. Biz Tokat ilimizi bir bütün olarak seviyoruz. Renklerimiz, fikirlerimiz bizim ayrılığımız değil, zenginliğimizdir. Ramazan aylarında ve diğer dönemlerde ihtiyaç sahiplerine yaptığımız maddi yardımları görmek de bizi duygulandırıyor. Eksikliğimiz ise geçmişte bir kişiye bağlı hareket etmeyi. Özgür davranmamak bizi yavaşlatıyordu. Çok şükür, artık TOKKON özgür ve bağımsız bir STK'dır.

Yeni Odak: Konfederasyonunuzun temel amacı neydi: Tokatlıyı bir araya getirmek mi, yoksa dağılmış bir sivil bilinci yeniden uyandırmak mı?

Ahmet Yılmaz: TOKKON'un temel amacı hemşehrilerine kol kanat, omuz ve ayak olmaktır. Gelenek ve göreneklerimizi sonraki nesillere aktarmak, Tokatlıları birlik ve beraberlik içinde tutmak için kurulduk.

TOKKON'un içinde her siyasi görüşten yönetim kurulu üyesi ve dernek bulunmaktadır. Bunun en somut örneği, defalarca birlikte düzenlediğimiz Yenikapı ve Havalimanı'ndaki “Tokat Günleri”dir. TOKKON önderliğinde tüm mozaikimizle bir arada olduk ve bununla gurur duyuyoruz. Daha önce bu birliktelik mümkün değildi. Hatta Ankara'ya bile gittik; “Toprağın altı, üstünden daha değerlidir” diyerek 14 STK olarak tüm Tokatlı milletvekillerimize mektup verdik.

Yeni Odak: Tokat'ta STK sayısı artıyor ama etki gücü azalıyor. Sizce bizde “sivil” yan mı zayıf, yoksa “toplum” kısmı mı eksik kaldı?

Ahmet Yılmaz: - Evet, biz de bunu gözlemliyoruz. Artık akşam yatıp sabah STK kuranlar var, bunu doğru bulmuyorum. Ben Zileliyim, ama Zile Federasyonu kurmayı doğru bulmadım; bölünmek kötüdür. Bu durumun da önüne geçilemiyor, çünkü kanunlar yanlış düzenlenmiş. Bazı şartlar ve yaptırımlar olmalı. Ayrıca tabela derneklerinin kapatılmasından yanayım; icraatlara bakılmalı. Gücümüz bölündükçe azalıyor. Her iki tarafta da eksiklikler var ama önemli olan faydalı ve faal bir STK olabilmek. Devletten ya da belediyeden alıp dağıtmak değil; kaynak yaratmak ve olmayana olana ulaştırmak esas olmalı

Yeni Odak: Kamu kurumlarıyla ilişkileriniz nasıl? Gerçekten iş birliği var mı, yoksa sadece “fotoğraf karesi dayanışması” mı yaşıyoruz?

Ahmet Yılmaz: - Kamuda çalışan hemşerilerimizden biz de faydalıyoruz. Özellikle sağlık, emniyet ve eğitim alanlarında bu destek çok önemli. Birbirimize sahip çıkmak zorundayız; işler bu sayede hızlı ilerliyor. Zaten kamu çalışanları da derneklerimizde yer alıyor. Bu konuda zaman zaman araya geliyoruz. Her kamu kuruluşu bizim için önemlidir. Devletimiz var olsun, kurumlarımız başımızın tacıdır.

Yeni Odak: Tokatlılar Türkiye genelinde güçlü bir diaspora oluşturdu. Peki, bu güç neden Tokat’ın kalkınmasında aynı ölçüde hissedilmiyor?

Ahmet Yılmaz: Doğru, Tokatlılar çok güçlü bir diasporaya sahip. TRT’den Diyanet’e, üniversitelere kadar birçok kurumda Tokatlı yöneticilerimiz var. Ancak bu gücün Tokat’a yansımadağı fikrine katılmıyorum. Siyasilerimizle bir araya geldiğimizde Tokat’a yapılan hizmetleri dinliyoruz ve çok güzel işler yapıldığını görüyoruz. Sorun, bu hizmetlerin ve faaliyetlerin tanıtımında. Kalkınma konusunda siyasilerimizle istişare etmekte fayda var.

Yeni Odak: Yerel yönetimlerle ilişkilerinizde karşılaştığınız en temel engel nedir? Bürokrasi mi, ilgisizlik mi, yoksa çıkar ilişkilerinin gölgesi mi?

Ahmet Yılmaz: STK’lara yer tahsisi yapılmaması büyük bir sorun. Nüfusu 50 binin üstündeki illerde, STK’larımız kiralar ve vergiler nedeniyle ciddi şekilde yıpranıyor. Bürokrasi ülkemizde azaldı ama hâlâ eksikler var; inşallah zamanla çözülür. Yerel yönetimlerde seçimler yaklaşınca çıkar ilişkileri de oluşabiliyor, ama bu tüm STK’lar için geçerli bir durum. STK’lar yerel yönetimlerin ve siyasetin desteğini isterler elbette. Keşke maddi gücü yüksek hemşehrilerimiz STK’larda daha çok yer alsaydı, başkanlık yapsaydı da bu kurumlar kimseye muhtaç olmasaydı. Bazı iş insanlarımız hem maddi destekten hem de görev almaktan kaçınıyor. Tabii ki hepsi öyle değil; güzel örneklerimiz de var.

Yeni Odak: Dernekler çoğalıyor ama halktan kopukluk derinleşiyor. Sizce neden?

Ahmet Yılmaz: Bu sorunun cevabı aslında bir önceki soruda gizli. Yine de şunu eklemek isterim: STK temsilcileri güvenilir, dürüst ve lider kişilerden olmalı. Kişinin sicili, ahlakı, maneviyatı çok önemlidir. Kanaat önderi vasfı taşıyan, halkın güvendiği insanlar bu yapılar da yer almalı. Bu benim şahsi görüşümdür.

Yeni Odak: TOKKON’un yakın dönem hedeflerinde Tokat halkını doğrudan etkileyecek bir proje var mı, yoksa hâlâ hazırlık aşamasında mı?

Ahmet Yılmaz: Elbette var. Sadece TOKKON’u değil, tüm Tokatlıları ilgilendiren bir proje bu: Mekân sahibi olmamıza az kaldı. İstanbul’un merkezinde bir Tokat Kültür Evi inşa edeceğiz. Bundan Tokat’ın her iki yakası da faydalanacak çünkü biz sevgiyi paylaşmayı bilen insanlarız. Mevlânâ’nın dediği gibi: “Tokat’a gitmek gerek, zira iklimi ve insanı pek mutedildir.” Bizler Hubyar Sultan’ın, Gazi Osman Paşa’nın, Keçeci Baba’nın ve İbn-i Kemal’in torunlarıyız. Bir olmalıyız, iri olmalıyız, diri olmalıyız. Ayrıca her yıl 150 öğrencimize aylık burs veriyoruz ve bununla gurur duyuyoruz.

Yeni Odak: Gençler artık sivil toplumda yer almak istemiyor. Sizce nedeni umutsuzluk mu, yoksa STK’ların samimiyetini kaybetmesi mi?

Ahmet Yılmaz: Bence ikisi de değil. Asıl neden cep telefonu bağımlılığı, eğitimdeki eksiklikler ve gençlerin sadece diploma için okuması. Hazırcılığa alıştılar, rahathğa düşkünler. Köyünü, ilçesini, ilini tanımıyorlar çünkü aileler de çocuklarını memleketlerine götürmüyor. Oysa dernekçilik köyünü seven insanlardan doğar, bunu unutmamak gerek.

Yeni Odak: “STK’lar sadece tabelada var, sahada yok” eleştirisini duyunca ne hissediyorsunuz? Bu algıyı yıkmak için ne yapıyorsunuz?

Ahmet Yılmaz: Bu sözleri duyunca çok üzülüyorum. Dediğim gibi, tabela dernekleri kapatılsın; aylık ve yıllık faaliyetlerine bakılsın. İş yapmayanlar çalışanları meşgul etmesin. Her yıl tanıtım günlerinde “biz de varız” diyerek sadece maddi çıkar için sahaya çıkan STK’lara biz de karşıyız. Ümit ederiz ki bu durum en kısa zamanda düzeldir.

Yeni Odak: Tokat Konfederasyonu Başkanı Sayın Ahmet Yılmaz’a, samimi yaklaşımı ve değerli görüşleriyle röportajımıza katkı sunduğu için içten teşekkürlerimizi sunarız.

tokkon
TOKAT KONFEDERASYONU

TOKAT DEVECİLER HANI

SİLK ROAD MUSEUM HOTEL

Tokat'a ne zaman gitsem, içimde hep o tanıdık heyecan... Sanki ilk kez gidiyormuşum gibi, her sokakta yeni bir şey keşfederim. Aynı manzaralara defalarca bakar ama her seferinde başka bir güzelliğe takılır gözüm. Tokat, geçmişle geleceği aynı potada eriten ender şehirlerden biri.

Her ziyaretimde daha gelişmiş, daha bakımlı, daha özenli buluyorum onu. Bu gidişimdeyse, İstanbul'da hayranlıkla takip ettiğim bir mekânın izini Tokat'ta sürmenin heyecanını yaşadım. Bu tarihi hanı anlatmaya nereden başlasam bilemiyorum. İçeri adım attığımda nefesim ciğerlerime sığmadı sanki; bir adımda geçmişe, bir nefeste derin bir huzura yürüdüm. Sıra dışı, derin, kaybolmuş ve yeniden kendimi bulmuş gibi hissettiğim nadir mekânlardan biriydi bu han.

Han'ın kitabesi henüz bulunmamıştır, bu da yapının kesin inşa tarihinin belirlenmesini zorlaştırıyor. Mimarisindeki nişlerin üzerindeki mukarnas süslemeleri ve giriş kapısının iki yanında yer alan nişlerin tasarımı, yapının Çelebi Mehmet (1413-1421) ya da oğlu II. Murat (1421-1451) döneminde inşa edildiğini düşündürüyor. Yapı iki katlı olup toplamda 55 odası mevcut. Geçmişte her odada eşya koymak için bir dolap nişi ve bir ocak yer almış.

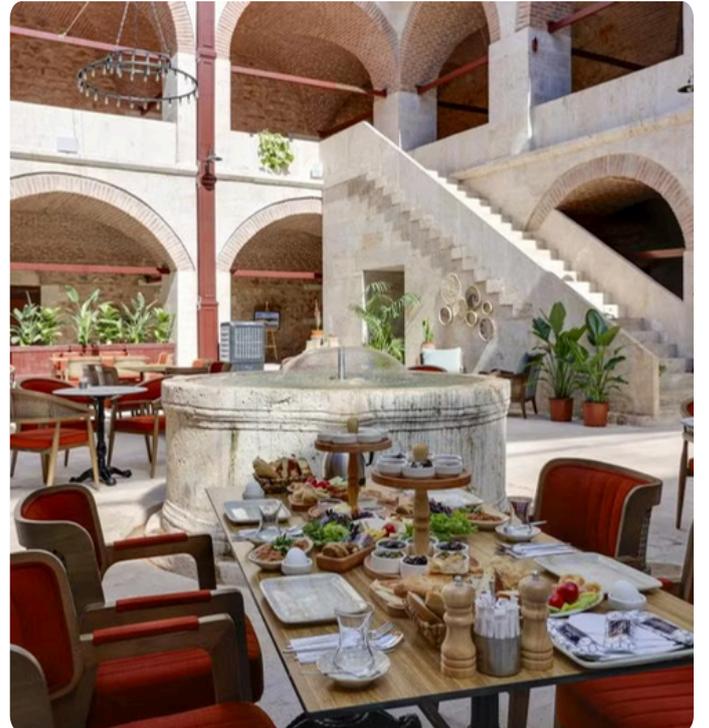

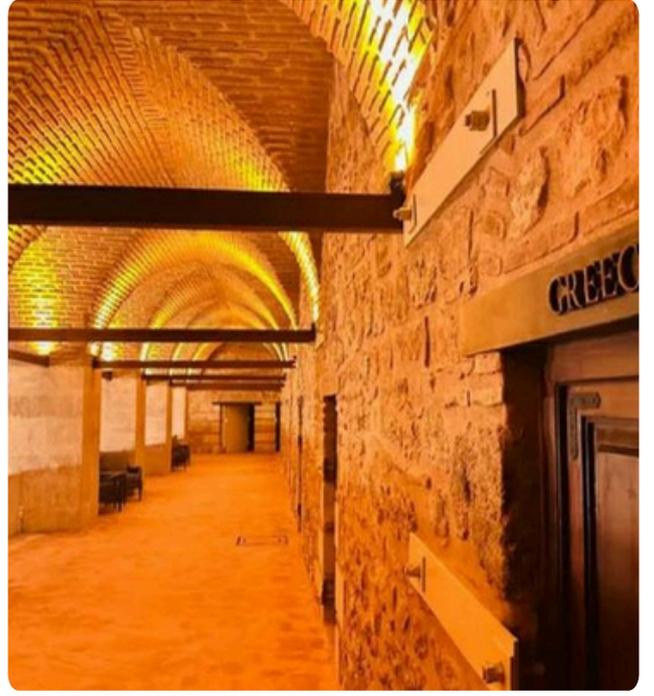
Han'ın doğu yönünde, avlunun doğusunda yer alan develik kısmı bulunuyor, iki büyük tonozla örtülü bu bölüm, eskiden develer için ayrılmış ve dış kapısı yenileme sırasında kapatılmış. Bu develik kısmı günümüzde farklı bir işe dönüştürülmüş: konser/konferans salonu olarak kullanılmakta. Yapı, eski dönemlerde tek kişilik konaklama imkânı sunan oldukça nadir şehir hanlarından biri olarak tanımlanıyor. Yani çoğu hanın aksine, birden çok kişinin paylaştığı odalar yerine daha “kişiye özel” düzenlemeleri varmış. Han, eski İpek Yolu güzergâhı üzerinde bulunuyor; bu da konumu itibarıyla tarihî ve ticari açıdan oldukça stratejik yapmış.

Yapı, günümüzde tescilli kültür varlığı olarak korunmaktadır ve restorasyon projesi tamamlanmış. Son yıllarda han, modern bir işlevle yenilenmiş: butik otel ve turizm odaklı bir proje kapsamında, **Silk Road Museum Hotel** adıyla hizmete açılmıştır.

Taş işçiliği, kemerli yapısı ve avlusuyla geleneksel Osmanlı mimarisinin izlerini taşıyan Deveciler Hanı, bugün Tokat'ın kültürel mirasının bir parçası olarak ziyaretçilerini ağırlamaya devam ediyor. Her köşesinde tarih fısıldayan bu yapı, geçmişle günümüz arasında köprü kuruyor. Modern çağın zarif dokunuşlarıyla yeniden hayat bulmuş. Odaları, taş duvarlarının ardında hâlâ yüzyıllar öncesinin kokusunu saklıyor gibi... Ne bir fazla, ne bir eksik... Her şey yerli yerinde, dokusuna sadık kalınarak yaşatılmış.

Han'ın en dikkat çekici detaylarından biri ise, odalara verilen isimler. Türkiye'nin dört bir yanından şehirler ve dünyanın çeşitli ülkelerinin isimleriyle anılan bu odalar, konuklarına sadece bir yer değil, bir aidiyet hissi de sunuyor. Hangi şehirden gelerseniz gelin, kendinize ait bir köşe buluyorsunuz bu hanın içinde. Sanki sadece konaklamanız için değil, ait olduğunuzu hissetmeniz için hazırlanmış gibi. Bu detay, mekânın kültürel dokusuna duyulan saygıyı ve misafirperverliği pekiştiriyor. Gerçekten de zarif, düşünülmüş ve oldukça etkileyici bir dokunuş.

Silk Road Museum Hotel adını yalnızca romantik bir çağrışım olsun diye taşıyor; hanın içinde adeta yaşayan bir müze atmosferi var. Tarihi objelerle dekore edilmiş odalar, geleneksel motiflerle bezeli ortak alanlar, misafirlere zamanın ruhunu hissettiren bir deneyim sunuyor.

İçeri girdiğiniz anda zamanın dışına çıkıyor, geçmişle bugünün iç içe geçtiği bir hikâyeye tanıklık ediyorsunuz.

Hem yerel damak zevkine hitap eden hem de dünya mutfağından örnekler sunan restoranında, eğitimli personeli ve deneyimli aşçılarıyla da Tokat'ta gastronomi kültürüne yeni bir soluk getiriyor.

Günübirlik gezilerin ardından buraya dönmek, taş avluda bir fincan kahve içmek ya da gece yıldızların altında sessizliğe gömülmek, insanın içini ısıtan bir sadelikte. Her ayrıntısında ince bir düşüncenin izlerini taşıyan bu otel, Tokat'ın misafirperverliğini de zarafetle yansıtıyor.

Modern konforun tarihle buluştuğu bu tarihsel mekân, Tokat'a dair algınızı değiştirmekle kalmayacak; sizi geçmişin içtenliğiyle, bugünün zarafetiyle kucaklayacak.

Ve size unutulmaz bir deneyim yaşatacak....

AYTEN TURAN

TOKDEF'İN YENİ BAŞKANI FEVZİ CAN'LA KEYİFLİ BİR SÖYLEŞİ

Tokat kültürünü yaşatmak, hemşehri dayanışmasını güçlendirmek ve sivil toplumun gücünü ortak bir çatıda toplamak amacıyla faaliyetlerini sürdüren TOKDEF, bugün binlerce Tokatlıyı temsil eden güçlü bir yapı hâline geldi. Bu yapının başındaki isim ise çiçeği burnunda başkanı **Fevzi Can**.

Bugünkü söyleşimizde, hem TOKDEF'in geçmişten bugüne gelişimini hem de Fevzi Can'ın kişisel yolculuğunu, hedeflerini ve Tokatlılara dair hayallerini konuşacağız. Şehirlerin ruhunu yaşatmak isteyenler için ilham verici bir sohbet sizleri bekliyor

Yeni Odak: Sayın Başkan, yoğun temponuza rağmen bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz, hoş geldiniz. Tokatlı hemşehrilerinizin birliği ve dayanışması adına yürüttüğünüz bu yolculukta, sizi en çok motive eden duygu ya da hedef nedir? Bu yolda sizi ayakta tutan güç kaynağınızı bizimle paylaşır mısınız?

Fevzi Can: Öncelikle ben teşekkür ediyorum, Tokdef için yapmayı düşündüğümüz ve misyonumuzu ve vizyonumuzu anlatma imkanı verdiğiniz için..Bizim kuşağımız, dernekçilikle büyüdü. Babalarımız, köyden kente göçtükten sonra da o dayanışma ruhunu yaşatmak için çabaladılar. Fakat zamanla bu yapılar yoruldu, dağıntıya uğradı. Benim motivasyonum tam da buradan doğdu: bu kurumsal hafızayı yeniden canlandırmak, gençlere ve kadınlara nefes alacak bir alan açmak. TOKDEF benim için bir görev değil, bir vicdan meselesidir.

Yeni Odak: Başkanlık seçimini kazandıktan sonra “Bu bir zafer değil, bir başlangıçtır” dediniz. Bu sözünüzle neyi vurgulamak istediniz?

Fevzi Can: Federasyon seçimleri bir yarış değil, bir bayrak teslimidir. Ben “kazandım” demedim çünkü bu bir kişisel başarı değil, bir toplumsal yeniden kuruluş çağrısıdır. TOKDEF'i yeniden ayağa kaldırmak, gönül bağlarını güçlendirmek, değerlerimizi çağın diliyle buluşturmak uzun soluklu bir yürüyüş olacak. “Başlangıç” derken, tam da bu yürüyüşü kastettim.

Yeni Odak: “Her farklı düşünce, her farklı ses bizim birliğimizin rengidir” dediniz. Bu çok seslilik vizyonunuz nasıl şekillenecek?

Fevzi Can: TOKDEF, sadece Tokatlıların değil; Tokat kültürünü yaşatan herkesin evidir. Farklı inançlardan, siyasi görüşlerden, yaşam tarzlarından insanlar bu çatıda bir araya gelecek. Bunu yaparken ortak paydamız “**insan onuru**” ve “**yol birliği**” olacak. Kimseyi ötekileştirmeden, katılımcı, yatay bir örgütlenme modeli kurmak istiyoruz.

Yeni Odak: Hemşehri aidiyetini korumak ile modern STK vizyonunu dengelemek kolay değil. Bu dengeyi nasıl kuracaksınız?

Fevzi Can: Aidiyet duygusunu folklorik bir nostaljiye sıkıştırmayacağız. TOKDEF, geçmişe saygı duyarken geleceğe bakan bir kurum olacak. Dijitalleşmeden, yenilikten, profesyonel yönetimden vazgeçmeden; aynı zamanda “yol erkan” geleneğimizi, dayanışma kültürümüzü yaşatacağız. Bu ikisi birbiriyle çelişmez; tam tersine birbirini besler.

Yeni Odak: Gençlerin sesi olmak adına önemli bir adım olan Gençlik Meclisi'nin işleyişi nasıl planlanıyor? Bu yapının gençlere ne gibi katkılar sunmasını hedefliyorsunuz?

Fevzi Can: Gençlik Meclisi, sadece bir temsili organ değil, karar alma süreçlerine doğrudan katılım platformu olacak. Gençler, projeleriyle, önerileriyle federasyonun nabzını tutacak. Kendi programlarını hazırlayacak, kültür, spor, çevre gibi alanlarda bağımsız etkinlikler düzenleyecekler. Biz onlara sadece yol açacağız.

Yeni Odak: Kadınların toplumdaki yerinin güçlendirilmesi, günümüzün en önemli gündemlerinden biri. TOKDEF olarak kadınların temsilini artırmaya yönelik hedefleriniz ve bu konudaki çalışmalarınız hakkında neler söyleyebilirsiniz? Sizde kadınların güçlendirilmesi, toplumun genel dinamiklerine nasıl katkı sağlar?

Fevzi Can: Kadın emeği olmadan hiçbir örgüt nefes alamaz. TOKDEF'te kadınlar yönetimin değil, hayatın öznesi olacak. Kadın Girişimciler Ağı, Kadın Dayanışma Platformu ve Kadın Spor Kulübü gibi yapılar kurmayı planlıyoruz. Kadınlarımız hem kültürel üretimde hem ekonomik girişimlerde daha görünür olacak.

Yeni Odak: TOKDEF'in kültürel miras ve doğa koruma alanındaki vizyonu nedir?

Fevzi Can: Tokat, Anadolu'nun tarihsel omurgalarından biridir. Biz bu mirası sahiplenirken yalnızca geçmişe değil, geleceğe de bakıyoruz. Tokat'ın türbeleri, ocakları, dergahları sadece taş bina değil, canlı hafızalardır. Çevre konusundaysa netiz: Madenlere, doğa talanına, suyun ve toprağın kirletilmesine karşı duracağız. Tokat'ın doğası bizim kimliğimizdir.

Yeni Odak: İstanbul'daki derneklerin federasyon altında işbirliği nasıl güçlendirilecek?

Fevzi Can: Öncelikle ortak bir iletişim dili kuruyoruz. Tüm dernek başkanlarının aktif olduğu "TOKDEF Koordinasyon Kurulu" ile her ay düzenli toplantılar yapılacak. Ortak projeler -burs, kültürel etkinlik, gençlik kampı, çevre eylemi - artık federasyon çatısı altında organize edilecek. Hepimiz aynı zincirin halkalarıyız.

Yeni Odak: Tokatlı hemşerilerimizi görmeyen ve duymayan gözlere, kulaklara kendimizi göstereceğiz" sözünüz oldukça iddialı ve dikkat çekici. Bu söyleminizle tam olarak neyi kast ediyorsunuz? Hangi alanlarda, nasıl bir görünürlük ve etki hedefliyorsunuz?

Fevzi Can: Uzun yıllardır sivil toplum, siyaset ve bürokrasi tarafından görmezden gelindi. Bizim kültürümüz, değerlerimiz çoğu zaman marjinalleştirildi. Artık bu sessizliğe son veriyoruz. TOKDEF, Tokatlıların sesi olacak; kültürel etkinliklerle, basın çalışmalarıyla, sosyal projelerle görünürlük sağlayacağız. Kimliğimizi gururla anlatacağız.

Yeni Odak: TOKDEF'in Tokat ili sınırları içindeki kurumlarla ilişkisi nasıl olacak?

Fevzi Can: Tokat'taki derneklerle, belediyelerle, üniversitelerle, yerel basınla aktif işbirliği planlıyoruz. Çünkü diaspora ve memleket birbirinden kopuk olmamalı. Tokat'taki bir çevre projesi, İstanbul'daki bir dayanışma ağıyla birleştiğinde gerçek güç ortaya çıkar. "Kökle gövde arasındaki bağı" yeniden kurmak istiyoruz.

Yeni Odak: Önümüzdeki 3 yıl için TOKDEF'in öncelikli üç hedefi nedir?

Fevzi Can: Birincisi, kurumsal yeniden yapılanma. Şeffaf, dijital, hesap verebilir bir yapı kuracağız. İkincisi, gençlik ve kadın meclislerini hayata geçireceğiz. Üçüncüsü, çevre ve kültür temelli ortak projelerle Tokat kimliğini görünür kılacağız. Bunları yaparken gönüllülüğü ve ortak akli esas alacağız.

Yeni Odak: Genel Başkanlık, yalnızca bir unvan değil, aynı zamanda büyük bir sorumluluğu da beraberinde getiriyor. Bu görev sizin için kişisel olarak ne ifade ediyor? Sizde bu yolculuk sonunda arkanızda nasıl bir iz, nasıl bir miras bırakmak istersiniz?

Fevzi Can: En büyük sorumluluk, bu inancı ve güveni boşa çıkarmamak. Ben, TOKDEF'i bir federasyondan öte, bir toplumsal vicdan kurumu haline getirmek istiyorum. Görevim bittiğinde arımda sadece etkinlikler değil, umutla bakan gençler, söz hakkı kazanmış kadınlar, toprağını savunan köylüler bırakmak isterim.

Mirasım bir binadan, bir tabeladan ibaret olmayacak; bir dayanışma ruhu olacak.

Değerli vakitlerinizi ayırdığınız ve içten yanıtlarınızla söyleşimizi zenginleştirdiğiniz için gönülden teşekkür ederiz.

BİR TARİH BEYAZ PERDEDE YENİDEN CANLANIYOR

SETİNDEYDİ

Miray Yapım tarafından hayata geçirilen “Onbeşliler” dizisi, Tokat’ın tarihî ve kültürel zenginliğini dramatik bir anlatımla ekrana taşıyor. Proje, Tokat’ın taş sokaklarında, ahşap cumbalı evlerinde, medreselerinde ve hanlarında geçen sahneleriyle adeta bir zaman yolculuğu sunuyor.

Tarihin İçinden Geçen Kameralar

Gökmedrese, Taşhan, Tokat Belediyesi’nin tarihi binası, Sulusokak ve Almus’tan Niksar’a kadar uzanan doğal platolar; dizinin atmosferine hem gerçekçilik hem de görsel ihtişam katıyor. Tokat Valiliği ve Tokat Belediyesi’nin desteğiyle gerçekleşen çekimler, yalnızca bir dizi seti değil; şehrin geçmişine açılan birer pencere haline geliyor.

“Onbeşliler” dizisinin Tokat’ta çekilmesi, şehre çok yönlü katkılar sağlıyor. Tokat’ın doğal güzellikleri, tarihi konakları ve kültürel zenginliği ekranlara taşıyor. Dizi yayımlandığında, Tokat’ın adı hem ulusal hem uluslararası platformlarda sıkça yer alacak. Genç nesiller, “Hey Onbeşli” türküsünün ardındaki gerçek hikayeyi bu dizi sayesinde öğrenecek. Tokat’ın milli mücadeledeki yeri yeniden hafızalarda tazelenecek.

Yerel Halkın Sahiplenişi: “Bizim Hikâyemiz Anlatılıyor”

Çekimlerin başladığı ilk günden bu yana Tokat halkının ilgisi dikkat çekici. Esnaftan öğrenciye, ev kadından emekliye kadar yüzlerce kişi figüran olmak için başvuruda bulundu. Kamera arkasında ise duyulan ortak his: **gurur ve aidiyet**.

Bir Tokatlı’nın sözleri aslında tüm emeği özetler gibi; **“Dedelerimizin hikâyesini biz torunları yeniden yaşıyoruz. Bu dizi sadece bir yapım değil, Tokat’ın kalbidir.”**

Bu yapım, bir şehrin geçmişine tutulmuş sinematografik bir ayna; hem Tokat’ın hem de Türkiye’nin ortak hafızasında derin bir iz bırakmaya aday. Çünkü bu dizi, geçmişin gölgesinde değil; milletin hafızasında yankılanan bir destanın bugünkü sesi olmayı hedefliyor. İzleyicisiyle buluştuğu andan itibaren de bunu başaracağına inancımız sonsuz.

“Onbeşliler” dizisi, Tokat’ın taş sokaklarında yankılanan bir hafıza çağrısıdır. Geçmişin izlerini bugünün perdelerine taşıyan bu yapım, bir milletin yitip gitmeyen evlatlarına vefa, bir şehrin ruhuna saygıdır.

Çünkü biz biliyoruz ki; tarihine sahip çıkan, geleceğine yön verir.

Tokat Kalesi

Efsaneler, Strateji ve Sessiz Tanıklık

Tarihsel olarak Tokat Bölgesi, antik çağlarda "Komana Pontika", "Pontus", "Kappadokia" gibi adlarla anılmıştır.

Tarih içinde tarih...

Tokat bölgesi M.Ö. 5500'lere kadar uzanan yerleşim izleri taşıyan; Kalkolitik Çağ'dan itibaren insanların yaşam alanı olmuş bir ildir. Antik kaynaklarda Tokat; **Komana, Evdoksia, Dokia, Sobarū, Dar ü'n-Nasr** gibi birçok farklı adla anılmıştır. Şehir, yeşilirmak havzasının verimli toprakları üzerinde kurulmuş ve tarih boyunca 14'ü aşkın devlet ve beylik tarafından egemenlik altına alınmış; bu anlamda geniş bir kültür ve dönemler döngüsüne tanıklık etmiştir. Tokat yalnızca tarihiyle değil, zengin ve süreklilik gösteren mimarlık eserleriyle de dikkat çekmektedir. Örneğin Gökmedrese, 1269-1270 yıllarında Anadolu Selçuklu döneminde yapılmış etkileyici bir külliye yapısıdır. Komana Pontika, antik dönemde Tokat yakınlarında (bugünkü Gümenek mevkiinde) kurulmuş, hem dini hem de ticari açıdan önemli bir antik kenttir. İsmi, içinde barındırdığı büyük Ma (Ana Tanrıça) tapınağından alır.

Anadolu'nun kalbinde, yüzyıllardır dimdik ayakta duran Tokat Kalesi, yalnızca taşlarla örülmüş bir yapı değil; geçmişin siyasi mücadelelerine, askeri stratejilerine ve kültürel dönüşümlerine tanıklık etmiş bir tarih hafızasıdır. Tokat'ı anlamak, bu kalenin gölgesinde yaşanmış binlerce yılın izlerini takip etmek demektir.

Stratejik Bir Gözetleme Noktası

Kale, İç Anadolu'yu Karadeniz'e bağlayan en önemli geçiş güzergâhlarından birinin hemen üzerinde yer alır. Sivas'tan gelen yol, dar bir boğazdan geçerek Tokat Ovası'na ulaşır; tam da bu geniş vadiyi kontrol altına alan tepenin zirvesine kurulmuştur Tokat Kalesi. Bu doğal yükselti, insana sanki savaş için değil de gözetlemek için yaratılmış hissi verir.

Bölgenin uzmanları kalenin bu eşsiz konumunu şöyle tarif ediyor: "Öyle bir yere kurulmuş ki, hem geçişi hem ovayı hem de çevre kaleleri gözlemleyebilecek bir hâkimiyete sahip. Zirveye çıktığımızda Çördük, Yelvas ve hatta Kazova'daki kalelerle haberleşebilecek düz bir görüş hattı bulursunuz. Bu, o dönem için askeri bir devrim niteliğindedir."

Ünlü seyyah Evliya Çelebi, Seyahatnamesi'nde Tokat Kalesi'ni "hendeksiz ama göklere baş uzatan bir hisar" olarak tarif eder. İçinde sarnıçlar, cephanelikler, mahzenler ve zindanlar bulunduğunu yazar. Onun ifadeleriyle kale, yalnızca taş ve surdan ibaret değildir; Anadolu'nun direncinin, mühendisliğinin ve inancının sembolüdür.

Kale hakkında halk arasında anlatılan efsaneler arasında en dikkat çeken, Kazıklı Voyvoda olarak bilinen Vlad'ın burada zindana atıldığı yönündeki söylencedir. Ancak bu hikâye tarihsel gerçeklikle tam örtüşmemektedir. Uzmanlara göre, Osmanlı döneminde kaybedilen bölgelerin hükümdarları ya da prensleri çoğu zaman zindana değil, zorunlu ikamete tabi tutulmaktaydı. Vlad ve kardeşi Radu'nun Tokat'ta birkaç yıl yaşadığı, ancak zindanda değil şehir içinde serbestçe ikamet ettikleri biliniyor. Hatta Fatih Sultan Mehmet'le Edirne Sarayı'ndan tanışıklıkları olduğu da tarihî kaynaklarda geçmektedir.

Tokat Kalesi'nin sadece askeri değil, ekonomik bir işlevi de olduğu bilinmektedir. Özellikle Osmanlı döneminde kale, adeta bir banka gibi kullanılmış; şehirdeki altın ve gümüş gibi değerli varlıklar burada muhafaza edilmiştir. Günümüzde yapılan restorasyon çalışmalarında bu amaca hizmet eden su sarnıçları ve muhafaza odaları hâlâ görülebilmektedir.

Tokat Kalesi'nin hem arkeolojik hem turistik potansiyeli büyük olmasına rağmen, modern koruma çalışmaları yeterli düzeyde değildir. UNESCO listesine alınabilecek kadar tarihî bir değere sahip olan bu yapı, yeniden keşfedilmeyi bekliyor.

Tokat Kalesi efsanelerle beslenen tarihi, stratejik önemi ve kültürel mirasıyla, Tokat'ın hafızasında yerini koruyor. Gelecek nesiller, bu taş duvarlara baktığında yalnızca bir kaleyi değil; Tokat'ın direncini, hafızasını ve ruhunu görecekler.

Geçmişin Kalbine Bir Kadın Dokunuşu: YAZMACILAR HANI

Tokat'ın tam kalbinde, yüzyılların sessiz tanığı olan Yazmacılar Hanı, Elmas Yıldız Gündüzlü'nün öncülüğünde yeniden hayat buluyor. Bir zamanlar zanaatkârların motif işlediği bu tarihi yapı, bugün kadın emeğiyle yoğrulan, kültürel mirasla beslenen bir dönüşümün simgesi haline gelmiş durumda. Geçmişin izlerini silmeden, geleceğe umutla bakan bu özel mekânda; sadece taşlar değil, hayaller, emek ve inanç da örülüyor. Elmas Hanım'ın dokunuşuyla Yazmacılar Hanı artık yalnızca bir yapı değil; Tokat'ın ruhunu, kadın gücünü ve geleneksel estetiği içinde barındıran yaşayan bir hafıza. Yeni Odak olarak biz de bu güçlü dönüşümün hikâyesini, hanın sessiz taşlarından değil, ardındaki vizyoner kadının kendi sözlerinden dinlemek için yola çıktık.

Yeni Odak: Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz Elmas Hanım? Tokatlı okuyucularımıza kendinizden ve bu serüvenin nasıl başladığından bahsedebilir misiniz?

Elmas Yıldız Gündüzlü:

Ben aslen Ankara'lıyım 17 yıldır Tokat'ta yaşıyorum. Çocukluğumun ve gençliğimin bir kısmı Ankara'da geçti ama hayatımın büyük bölümünü Tokat'ta geçirmiş gibi oldum. Bu şehirdeki tarih kokan sokaklar, sabırlı insanları ve yazmacılığı beni çok etkiledi. Tokat'ın köklü kültürünü yaşatmak için bu yola girdim. Zamanla fark ettim ki biz kadınlar tarihimizde sadece tanık değil, aynı zamanda onu yaşatanlarız. Yazmacılar Hanı'yla başlayan bu yolculuk, bir mirasa dokunmanın ve onu yeniden canlandırmanın en anlamlı hali oldu.

Yeni Odak: Yazmacılar Hanı sizin için sadece bir mekân değil, bir miras gibi. Bu tarihi yapıyla yollarınız nasıl kesişti?

Elmas Yıldız Gündüzlü:

Yazmacılar Hanı'yla ilk karşılaştığımda duvarlarının sessiz bir hikâye anlattığını hissettim. Yıllarca kaderine terk edilmişti ama içinde hâlâ bir ruh vardı. O an bu yapıyı yeniden hayata döndürmem gerektiğini biliyordum. Çünkü her taşında geçmişin 700 yıllık sesi vardı. Ben sadece o sesi duydum ve elimden geleni yapmaya çalıştım.

Yeni Odak: Han'ın geçmişinde çok derin bir tarih yatıyor. Burada sizi en çok etkileyen hikâye neydi?

Elmas Yıldız Gündüzlü:

Beni en çok etkileyen şey, bu hanın zamanında kadınların ve çocuklarının yazmacılıkta aktif rol almış olmasıydı. Yani aslında Yazmacılar Hanı'nın tarihinde hep bir kadın eli varmış. Geçmişte var olan bu bağı bugün yeniden kadınlarla buluşturmak, kadın emeğini bugünün ışığında yaşatmak benim için çok özel bir duygu. Bu mekânda geçmişle bugünü el ele buluşturmak, tarih döngüsünü tamamlamak gibiydi.

Yeni Odak: Restorasyon sürecinde sizi en çok zorlayan ama aynı zamanda en fazla duygulandıran an neydi?

Elmas Yıldız Gündüzlü:

Zorlandığım çok an oldu. Restorasyon sırasında bazen umutsuzluğa kapıldım ama Tokatlıların bana olan inancı bana güç verdi. Han'ın avlusunda ilk ışık süzülürken içimden **“Evet, yeniden nefes alıyor”** dedim. Burası bir binadan çok daha fazlasıydı; yeniden canlanan bir hikâyeydi aslında. Ve şimdi her adımda, geçmişle geleceğin el ele verdiği o büyülü anlara tanıklık ediyorum.

Yazmacılar Hanı, yüzyıllar boyunca Tokat'ın renkli motiflerini kumaşlara işleyen ellerin, taş duvarlara sabır ve sanatla iz bıraktığı bir zanaat mabedidir.

Yeni Odak: Tokat halkının Yazmacılar Hamı'na bakışı nasıl? Halkın ilgisi sizi tatmin ediyor mu??

Elmas Yıldız Gündüzlü:

Kesinlikle. Tokatlılar kendi değerlerine sahip çıkan bir halk. Han açıldığından beri yoğun ilgi görüyoruz. Ziyaretçiler burada geçmişte yazmacılık yapmış kişilerin anılarını paylaşıyor, yaşadıkları günleri hatırlıyor. Bu da bana ne kadar doğru bir iş yaptığımı hissettiriyor. Hem merak hem gurur bir arada. Bu mekân, Tokat halkı için bir nostalji olduğu kadar bir aidiyet alanı da oldu.

Yeni Odak: Bir kadın girişimci olarak tarihi bir yapıyı yaşatmak sizde nasıl bir sorumluluk duygusu uyandırıyor?

Elmas Yıldız Gündüzlü:

Bu aslında benim için bir iş değil, bir sorumluluk projesi. Kadın olarak bu yükü taşımak zor ama bir o kadar da onurlu. Çünkü bir kadının elinin değdiği her alanın nasıl yeniden canlanabileceğini göstermek istedim. Yazmacılar Hamı bunun en güzel kanıtı oldu.

Yeni Odak: Yazmacılar Hamı'nda kültürel etkinlikler, el sanatları veya yerel ürünlerin tanıtımı gibi faaliyetler var mı?

Elmas Yıldız Gündüzlü:

Evet, hanın içinde sık sık kültürel etkinlikler düzenliyoruz. Yerel ürünlerin tanıtımı, el yapımı eserlerin sergilenmesi,

Tokat mutfağının sunulduğu restoranımızda misafirlerimize geleneksel lezzetler sunmak gibi birçok etkinliğimiz var. Bu şekilde hem ziyaretçiler hem de yerel üreticiler bir araya geliyor, han adeta yaşayan bir kültür alanına dönüşüyor

Yeni Odak: Tarihi mekânların korunması konusunda devlet ve yerel yönetimlerin desteğini yeterli buluyor musunuz?

Elmas Yıldız Gündüzlü:

Destek var ama her zaman daha fazlasına ihtiyaç duyuluyor. Tarihi yapılar sadece fiziksel değil, kültürel mirasın taşıyıcısı. Bu nedenle koruma çalışmalarının sürdürülebilir olması çok önemli. Umarım daha çok kurum, özel sektör ve yerel halk el ele vererek bu değerlere sahip çıkmayı sürdürür.

Yeni Odak: Yazmacılar Hamı'nı gelecekte nasıl görmek istersiniz?

Elmas Yıldız Gündüzlü:

Beş yıl sonra buraya gelen bir ziyaretçi, hem tarihin dokusunu hem de modern bir üretim alanını bir arada hissetsin isterim. Kadınların emeğinin çoğaldığı, gençlerin bu geçmişi yeni nesillere aktardığı bir yaşam alanı hayal ediyorum. Kısacası geleceğin hanlarından biri olalım ama geçmişin ruhunu da unutmayalım.

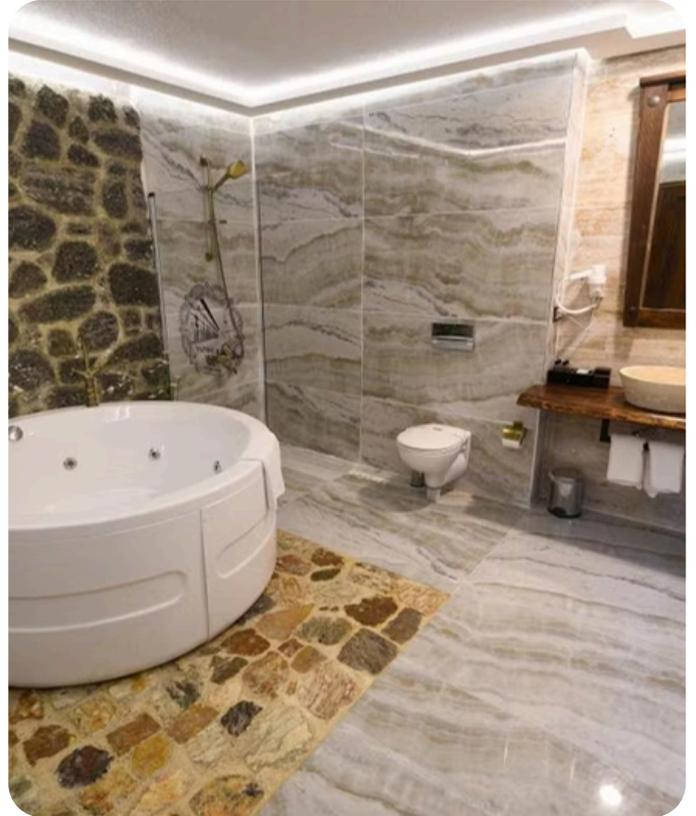

Yeni Odak:Son olarak, Tokat'ta kadın girişimciler için ne söylemek istersiniz?

Elmas Yıldız Gündüzlü:

Yazmacılar Hanı benim için sadece bir bina değildi; geçmişin sesi, kadın emeğinin hatırası, Tokat'ın unutulmuş bir nefesiydi. Bir gün bu hanı ayağa kaldırabileceğime inandım. Kolay olmadı, ama vazgeçemedim. Çünkü biliyordum ki bir kadın isterse, zamanın aşındırdığı duvarları bile onarabilir. Bugün buraya gelen her misafir, yalnızca bir konakta kalmıyor; emeğe, inanca ve tarihe tanıklık ediyor. Kadın eli değdiğinde her şey değişir; çünkü kadın yalnızca üretmez, ruh katar, hayat verir. Tokat'ta da pek çok kadının kendi emeğiyle fark yaratabileceğine yürekten inanıyorum. Ben inandım; şehir de buna karşılık verdi. Yazmacılar Hanı, bu inancın taşla, sabırla ve emekle vücut bulmuş en somut hâlidir.

Bu dönüşüme vesile olan herkese, özellikle de bu hayali gerçekleştirme yolunda bana güvenen, destek veren tüm kurumlara ve insanlara teşekkür ediyorum. Bu imkân, sadece benim değil; Tokat'taki tüm kadınların sesi, gücü ve varlığı için atılmış değerli bir adımdır.

Biz de Yeni Odak olarak, Tokat'a kattığı değer, geçmişle bugün arasında kurduğu güçlü köprü ve kadın emeğine verdiği kıymet için Elmas Yıldız Gündüzlü'ye yürekten teşekkür ediyoruz. Onun hikâyesi, ilham veren bir yolculuk ve Tokat için umut dolu bir gelecek demek.

AYTEN TURAN

TARİHİN

Kumaşla

Buluştuğu Sanat

Her desen bir dua, her renk bir sırdır; Tokat'ın el baskısı, geçmişin fısıltısını kumaşa mühürler...

Tokat, yüzyıllardır Anadolu'nun ruhunu kumaşa işleyen, el sanatlarının kalbinde atan bir şehir. Bu köklü kültürel mirasın en özgün izlerinden biri ise el baskıcılığı... Ve bu sanatın Tokat'taki yaşayan hafızası: Suppi Nadir. 1977'den bu yana desenin diliyle konuşan, kumaşa sabrı ve emeği işleyen Suppi Usta, yalnızca bir zanaatkar değil; geçmiş bugüne, bugünü yarına taşıyan bir köprü. Yeni Odak olarak, onun atölyesinde zamanın izlerini, rengin ahengini ve ustalığın izzetini konuştuk.

Tokat'ın ruhu, renklerle kumaşa işlenir...

Yeni Odak: Bu mesleğe nasıl başladınız, kimden öğrendiniz?

Suppi Nadir:

1977 yılında Mehmet Seylan'ın yanında, yazar Osman Laleci'ye desen çizerek başladım. Yazar Ercan Günbatılı ve Basri Karşlı'nın sanatsal destekleriyle bu yolda ilerledim.

Yeni Odak: El baskıcılığı sizde nasıl bir anlam taşıyor?

Suppi Nadir:

İnsan hayatına hem sanatsal hem ekonomik açıdan rahatlatıcı bir alan katıyor. Ruhun ve emeğin birleştiği bir yer diyebilirim.

Yeni Odak: Ailenizde sizden başka bu işle ilgilenen var mı?

Suppi Nadir:

Evet, beş yıldır oğlum Malik Ertuğrul kendi işletmesinde mesleğe devam ediyor. On yıl boyunca çıraklık yaptı, şimdi bayrağı gururla devraldı.

“ Tokat el baskıcılığı, kökeni Orta Asya'ya dayanan, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde gelişerek günümüze kadar ulaşan geleneksel bir tekstil süsleme sanatıdır. Tokat, özellikle 17. yüzyıldan itibaren Anadolu'nun önemli baskı merkezlerinden biri haline gelmiştir. Bu sanat formunda, ceviz ağacından oyularak hazırlanan kalıplarla kumaş üzerine doğal boylarla motifler basılır. Tokat'a özgü desenler arasında üzüm salkımı, nar, lale, hayat ağacı ve geometrik şekiller yer alır. Boya olarak geçmişte kök boya, özellikle de "cehri" bitkisi kullanılmıştır. ”

Yeni Odak: Tokat el baskıcılığının diğer yörelerden farkı nedir?

Suppi Nadir:

Tokat el baskıcılığı ve yazmacılığı sanatsal olarak Türkiye'de tektir. Diğer illerde ve endüstriyel sistem içinde birçok gruba ilham kaynağı olmuştur.

Yeni Odak: Hangi motifleri kullanıyorsunuz ve anlamları nelerdir?

Suppi Nadir:

Motiflerimiz bereketi, bolluğu, mutluluğu, hüznü, idealleri ve etnik inançları yansıtır. Her desen bir duygunun, bir hikâyenin simgesidir.

Yeni Odak: Kumaşları, boyları ve kalıpları nasıl seçiyorsunuz?

Suppi Nadir:

Kumaşlarda iplik seçimini yapıp istediğimiz normlarda dokutturuyoruz. Boyalarda insan sağlığına zarar vermeyen, onaylı hammaddeleri tercih ediyoruz. Kalıplarda ise her yörenin kendine özgü desenleri vardır; bu özgünlüğü koruyarak baskılar yapıyoruz.

Yeni Odak: Kalıplar hazırlanırken hangi malzemeleri kullanıyorsunuz?

Suppi Nadir:

Genelde kurumuş ıhlamur ağacını tercih ederiz. Hem dayanıklıdır hem de desen oyma açısından elverişlidir.

“Tokat’ın tarihi Sulusokak ve çevresi, el baskıcılığının merkezi olmuş; hanlarda, atölyelerde ustalar bu sanatı sabır ve titizlikle yaşatmıştır. Cumhuriyet sonrası geleneksel sanatlara olan ilgi azalsa da, Tokat’ta bazı usta sanatçılar, özellikle turistik ve kültürel faaliyetlerle bu sanatı yaşatmayı sürdürmüştür.”

Yeni Odak: El emeğiyle yapılan ürünlerin kıymeti sizce hâlâ biliniyor mu?

Suppi Nadir:

El emeğine verilen değer maalesef yüzde 50 diyebilirim. Yani yarı yarıya azalmış durumda.

Yeni Odak: Modern tekstil üretimi sizi nasıl etkiledi?

Suppi Nadir:

Sanatın geleceği hiçbir zaman ölmez. Teknoloji ne kadar ilerlerse ilerlesin, el emeği her zaman kalbini korur.

Yeni Odak: Gençler arasında bu mesleğe ilgi var mı?

Suppi Nadir:

Gençlerin sanata ilgisi var ama doğru ustaya ulaşmakta zorlanıyorlar. Bu noktada İl Kültür Müdürlüğü ve Halk Eğitim gibi kurumlarla iletişime geçmelerini öneririm.

Yeni Odak: Ustalık belgesi ve çıraklık geleneği hâlâ sürüyor mu?

Suppi Nadir:

Maalesef bu sanatın ilerleyememesinin en büyük nedenlerinden biri, belgelere kolay ulaşım. Çırak olmadan ustalık belgesi alanlar çoğaldı. Bu kişilerin mutlaka rotasyon eğitimiyle yeterli donanıma ulaşmaları gerekiyor.

Yeni Odak: Bu sanatı bir cümleyle anlatmanız gerekse, ne derdiniz?

Suppi Nadir:

Sanat; tozunu, çilesini, ömrünü bu yolda harcamış erbabın gönlünde, elinde ve donanımında güzeldir.

Tokat’ın dokusunu kumaşa, kültürünü desenlere işleyen Suppi Nadir, yalnızca bir zanaatkar değil; bir hafıza taşıyıcısı. Onun ellerinde şekillenen her baskı, geçmişle bugünü buluşturan sessiz bir sanatın sesi olmaya devam ediyor. Her desen, bir zamanın yankısı; her renk, bir geleneğin izidir. Suppi Usta’nın atölyesi, sadece bir üretim alanı değil, Tokat’ın kültürel belleğini yaşatan bir mabettir...

Bağışıklık Güçlendirici Şifalı Çorba Zencefilli Tavuk Çorbası

MALZEMELER

- 1 adet haşlanmış tavuk göğsü (didiklenmiş)
- 1 küçük soğan (rendelenmiş)
- 1 diş sarımsak (ezilmiş)
- 1 tatlı kaşığı taze rendelenmiş zencefil
- 1 yemek kaşığı zeytinyağı
- 1 havuç (rendelenmiş)
- 1 çay bardağı tel şehriye
- 1 litre tavuk suyu
- Karabiber, limon, tuz

HAZIRLANIŞI

- Soğan, sarımsak ve zencefilli yağda kavur. Havuçları ekle. Ardından tavuk suyu, şehriye ve tavuk etini kat. Kısık ateşte 15 dk kaynat. Limon ve karabiberle servis et.

Bağışıklık Bombası Bal & Zerdeçalı Sıcak İçecek

MALZEMELER

- 1 bardak sıcak süt (isteğe göre bitkisel de olabilir)
- 1 çay kaşığı toz zerdeçal
- 1 çay kaşığı bal
- Bir tutam karabiber
- İsteğe göre biraz tarçın

HAZIRLANIŞI

- Tüm malzemeleri karıştır, sıcak sıcak yudumla. Özellikle gece içildiğinde bağışıklığı destekler, sakinlik verir.

2026'DA SENİ NELER BEKLİYOR?

♈ Koç (21 Mart – 19 Nisan)

2026 yılı senin için kararlılık ve yeniden yapılanma yılı olacak. Özellikle kariyer alanında uzun zamandır gösterdiğin çaba karşılık buluyor. Nisan ve ekim aylarında önemli fırsatlar çıkabilir. Duygusal ilişkilerde sabırlı olmaktan fayda var; fevri çıkışlar kalıcı kırılmalara neden olabilir.

♉ Boğa (20 Nisan – 20 Mayıs)

İçsel dönüşüm ve finansal yapılandırma yılı. Bir borç bitebilir, bir miras ya da yatırım gündeme gelebilir. Aşk hayatın daha ciddi bir zemine oturabilir. Mayıs ayından itibaren seyahatler, yurtdışı bağlantılı işler hız kazanabilir.

♊ İkizler (21 Mayıs – 20 Haziran)

İletişim trafiğinin yoğunlaşıyor. Yeni eğitimlere başlayabilir, dijital projelerde aktif rol alabilirsin. Kardeşler ve yakın çevreyle ilgili gelişmeler yaşanabilir. Romantik ilişkilerde kafa karışıklığına dikkat; net olmayan durumlarda acele karar verme.

♋ Yengeç (21 Haziran – 22 Temmuz)

Bu yıl odak ev, aile ve içsel denge. Taşınma, gayrimenkul alım-satımı veya aileyle ilgili önemli kararlar gündeme gelebilir. İlişkilerde güven arayışı ön planda. Temmuz sonrası kendine dönmek ve duygusal sınırlarını korumak isteyebilirsin.

♌ Aslan (23 Temmuz – 22 Ağustos)

Sahne senin ama dikkatli kullan! Yaratıcılığın artıyor, sahne sanatları, liderlik ve sosyal projelerde parlamayabilirsin. Ancak kibirli yaklaşımlar sorun yaratabilir. Aşk hayatında yaz aylarında önemli gelişmeler yaşanabilir.

♍ Başak (23 Ağustos – 22 Eylül)

2026, düzen kurma ve içsel disiplin zamanı. Sağlıkla ilgili konularda yaşam stiline dikkat etmen gerekebilir. Kariyerinde geri planda yaptığın işler bu yıl görünür hale gelecek. Eylül sonrası maddi kazançlar artabilir.

♎ Terazi (23 Eylül – 22 Ekim)

Aşk, yaratıcılık ve çocuklarla ilgili konular ön planda. Hayatına yeni biri girebilir ya da mevcut ilişki derinleşebilir. Sanatsal uğraşlara zaman ayırmak iyi gelecek. Ancak sosyal çevre gereksiz gerginliklere dikkat.

♏ Akrep (23 Ekim – 21 Kasım)

Köklenme ve değişim yılı. Evinle veya geçmişinle ilgili tamamlanmamış bir mesele gündeme gelebilir. Psikolojik olarak derinleşeceğin, bazı bağlarını kesip yeniden doğacağın bir dönemdesin. Maddi risklerden uzak dur.

♐ Yay (22 Kasım – 21 Aralık)

2026 sana seyahat, öğrenme ve yeni insanlarla bağlantılar getiriyor. Yılın ilk yarısında taşınma ya da akademik bir başlangıç olabilir. Aşk konusunda ise sürpriz bir tanışma yaşanabilir. Yalnızca fikir çatışmalarına dikkat.

♑ Oğlak (22 Aralık – 19 Ocak)

Sorumlulukların artıyor ama bu seni yormuyor, daha da disipline ediyor. Özellikle iş ve aile dengesini kurmak önceliğin olacak. Maddi yatırımlar için temkinli adımların kazandırabilir. Nisan-Haziran arasında terfi veya yeni iş fırsatları gündeme gelebilir.

♒ Kova (20 Ocak – 18 Şubat)

Yeniliklere açıksın. 2026'da teknoloji, bilim, toplumsal konularla ilgili işler hız kazanabilir. Arkadaş çevreinde değişimler yaşanabilir. Kalbini açarsan, aşk sürpriz bir yerden gelebilir. Özgürlük ihtiyacın arttıkça bağ kurmayı ihmal etme.

♓ Balık (19 Şubat – 20 Mart)

Bu yıl ruhsal gelişim ve sezgilerinde büyük artış var. İçsel yolculuk, meditasyon ve sanatla ilgilenmek seni besler. Maddi konularda dikkatli olmalı, acele kararlar almamalıdır. Mart ve Kasım aylarında hayatını etkileyecek önemli gelişmeler olabilir.

“Bazı Şeylerin ZAMANAŞIMI Olmaz”

Ne takvimle ölçülür ne de saate bakar. Yıllar geçer, mevsimler değişir, şehirler başka yüzler takınır ama bazı duygular, bazı anlar, bazı sözler olduğu yerde kalır. Onlar, insanın iç dünyasında sessizce büyür; bazen bir sızı olur, bazen bir tebessüm, ama hep oradadır...

Söylenememiş bir “hoşça kal”ın yankısı yıllarca sürer. Bazı özürlerin fırsatı bir daha gelmez. Bazı vedaların telafisi olmaz. Bir pişmanlık, bir hata, insanın kendisiyle susarak yaptığı uzun bir tartışmaya dönüşür. Büyürken elini tutamadığın bir annenin boşluğu, susarak geçtiirdiğin bir dostun çılgılığı, kendine bile itiraf edemediğin bir duygunun sessiz harfleri... Zaman geçer, insanlar değişir ama o tek an, o duygu, o eksiklik... Kalpte mühürlenir, akılda ise saklı kalır...

Zamanaşımı, mahkemelerde dosyaları kapatır.

Ama gönülde birikenlerin hesabı, mahşere kalır. Çünkü insan, sadece yaşadıklarıyla değil; taşıdıklarıyla da insandır.

İşte bu yüzden Bazı Şeylerin ZAMANAŞIMI Olmaz...

İLMEK İLMEK ÖRÜLEN BİR BAŞARI ÖYKÜSÜ

GAZETECİ YAZAR AYTEN TURAN

Benim Gazetem

YENiODAK[®]
www.yeniodak.net

Dijital Gazete

